

Dive

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1997. GADA FEBRUĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

48. GADA GĀJUMS

NR. 2. (575.)

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

BALTAIS SNIEGS

Nav pasaulē valsts, kurā iedzīvotāji nesūdzās par tās valdību, iekārtu, sociālo stāvokli un tā tālāk. Šobrīd, varbūt, vairāk kā jeb kad agrāk. Nav sabiedriskas vienības, kurā visiem tiek darīts pa prātam. Vienmēr kāds var un sūdzēsies par to, kā vajadzētu vai nevajadzētu darīt. To apzināties un uzskatām par sadzīves neatņemamu daļu. Dažkārt, mums šodien tomēr šķiet, ka šī žēlošanās it kā ir sasniegusi sava veida kalngalus, gandrīz vai valda par mūsu dzīvi. Vai nu tā ir televīzija, radio, laikraksti, žurnāli, grāmatas, elektroniskais pasts, smadzeņu tīkli (internets) vai kāds cits modernais sazināšanās līdzeklis, visur pārsvārā valda drausmīgas, nevēlamas ziņas (un arī vienkāršās sarunās): slepkavības, nelaimes, vardarbība, zādzības un citas - visas pat nav iespējams uzskaitīt. Nelaime pēc nelaimes, kļūmes viena aiz otras un vainu tik daudz, ka vienā maisā nesabāzt. Visa tā priekšā esam sevi it kā notrulinājuši, izņemot, ja kāda no šīm lietām pēkšņi skar mūs pašus, bet savā pieejā maz atšķīramies no citiem cilvēkiem - darām to pašu - meklējam vainas pie citiem, nevis pie sevis! Apstākļi kļuvuši tik sarežģīti, ka pavēries plašs darba lauks dažādiem padomdevējiem. Un tādu netrūkst.

Latvijā notiek politiskas spēles. Varētu pat teikt - interesantas. No ministru prezidenta amata atkāpjas A. Šķēle. Jautājums - vai prezidents viņu aicinās sastādīt citu valdību? Vai tas bijis aprēķināts politisks šaha gājiens? Kas to ietekmējis, izsaucis? Kas visam tam aiz muguras? Minējumu netrūkst. Ja nu tā patiesi šo jautājumu apskatām, kas tad tajā tik neparasts? Pārējā pasaulē šādas maiņas notiek nemitīgi, politisko partiju izsauktas, interešu grupu motivētas, ar varu, nemieriem un protesta gājienu. Saeimas deputātu uzvešanās un izrikošanās esot zem kritikas. To pašu jau varētu teikt par ASV, Kanadu un Kvebeku. Piemēru ir diezgan un jauni tiek uzrasti katru dienu. Apstrādājamā laukā vienmēr var atrast kādu noslēptu kaulu vai nezāli. Un meklētāji ir visi, jo var gadīties, ka par kaut ko neparastāku varētu atkrist negaidīts labums - krietna samaksa.

Latvijā valdot mafija. Vai tad šeit ir labāk (latvieši dzimtenē gan dažkārt domā citādāk)? Montreala arvien vēl ir Kanadas galvas pilsēta noziegumos un nozagto auto mašīnu skaitā (tikko palaistā informācijā uzzinām, ka katras 20 minūtes tiek nozagta viena - 28000 gadā). Dažādas motociklistu bandas cinās par narkotikas tirgu virskundzību, spridzina, dedzina, iznīcina savus pretiniekus (bērēs piedaloties pretējām grupām, policijas uzraudzībā) bez žēlastības. Pieaugušie izmanto bērnus savām kaislēm un izvirtībām. Atklāj noziegumus, kas notikuši pirms gadu desmitiem. Tiesā personas, kuŗu vidū ir kādreiz savos posteņos atbildīgi cilvēki.

Latvijā pensijas valdība grib aplikt ar nodokļiem. Šeit tas jau sen ir izdarīts. Un ar minimālo pensiju (1996. gadā tā bija \$ 11,160 ar variācijām no tā, kad izmaksas sāktas un kāda bijusi saņēmēja izpeļņa, izdiena) arī Kanadā neviens pensionārs nevar izdzīvot. Protams, lielai daļai ir darba pensijas, bet daudziem to nav. Kanadietis-pensionārs, kas dzīvo pilsētās, kuŗas ir lielākas par 500.000 iedzīvotājiem, tā ziņo statistikas pārvalde, ir nabaga stāvoklī, ja tā gada ienākums ir zem \$ 16,874 /Ls 6,750/ gadā (vai \$ 21,092 /Ls 8,404/ precētām pārim), bet ļoti daudziem kanadiešiem pensiju ienākums ir zemāks. Un kur tad nu vēl tie simti tūkstoši Kvebekā (vairāk kā miljons Kanadā), kuŗiem jāiztiek no valsts sociāliem pabalstiem, kuŗus nemitīgi samazina un nu arī jau apliek ar nodokļiem! Un pāri par miljons bezdarbnieku (un arī to saņem-

tās izmaksas padotas nodokļiem!), kuŗu samērā liela daļa bieži vien nonāk vienkārši uz ielas. Tikai visaukstākās dienās tie ieraujās kādā stūrī labdarības mitnēs, lai nenosalstu. Viens otrs nosalst arī, gulēdams uz lielo celtnu gaisa izlaidnes režģiem. Viss tas skan gandrīz vai līdzīgi, kā savā laikā par mūsu apmetņu zemju nabadzību rakstīja komunistu laikraksts Dzimtenes Balss (toreiz mēs pasminējām par tādu nekaunību) - tik ļoti laiki ir mainījušies. Nu, tā tas ir labklājības zemē, kuŗā gribētu dzīvot gandrīz vai katrs pasaules iemītnieks.

Valstīm ir jāpanāk, tāpat kā visām pārējām sabiedriskām vienībām, savas saimniecības pakārtošana labvēlīgā virzienā. Kanadā valsts parāds pirms gada paaugstinājās par \$ 4.233 gadā uz katru iedzīvotāju (zīdaiņus un jauniecelotājus ieskaitot). Kopējais izstāvošais parāds bija, apmēram, 8 reizes lielāks. Par to jāmaksā augļi. To panāca dzīvošana uz nākamo paaudžu rēķina labklājības gados, kad katrs domāja tikai par sevi. Kādēļ gan lai Latvijā būtu citādi, kur pāreja no komunistiskā uz kapitālisko režīmu prasa savu nenovēršamu tiesu? - Tā nu iedzīvotāji sūdzās abās pusēs. Un ir pamats. Visi ceram, ka nāks labāki laiki, bet to, kad tie atnāks, nezinām. Būs vēl jāgaida. Bijušie ir gaŗām. Politiski vēlēšanu kampaņās tos solis, bet nespēs solījumus turēt. Par to viņus atkal vainosim. Un tā tas aplis turpināsies.

Tajā pašā reizē jāatzīst, ka, tā saucamais, mazais cilvēks tomēr var daudz ko darīt. Pielaikojot savu personīgo saimniecību savam naudas makam, godcīgi strādājot un uzsākot savus pasākumus, tas var ne tikai uzlabot savu dzīves stilu, bet var arī noteikt/prasīt turpmāko valsts attīstību. Visi ir vienis prātis, ka tas ir ceļš, kas ejams. Un šī pārmaiņa nāk. Vēlētāji prasa no kandidātiem atbildību un piemēru. Pat tādi lokālvaroņi, kā Kvebekas premjērs Bušārds, pēkšņi nonāk karstās ugunīs, kad tiek atklāts tas, ka viņa politiskās partijas aprindās darīts tas pats, ko viņš pārmētis citiem. Tad, protams, vainu noveļ uz birokrātiju. Birokrātus nomaina ar savas partijas cilvēkiem, un nu nelaimju vēl daudz vairāk, jo jaunie varas apstākļi bieži vien samaitā cilvēku, kas tajos nonāk nesagatavots. Te labākais piemērs ir tie ļaudis, kas pēkšņi loterijā laimējuši miljonus, bet pēc pāris gadiem visu atkal pazaudējuši.

Un neskatoties uz visu to, cilvēks Kanadā, caurmērā, dzīvo labi, jo tiem 80 %, kam ir labi atalgots, bet šobrīd nekādā ziņā vairs garantēts darbs, par šādām lietām nedomā. Viņi vienkārši saka - nelaimē nokļuvušais pie tās pats vainīgs! Ari mēs tā sakām, lai gan mūsu pieredze bijusi citāda un mūsu redzes aploks plašāks.

Vēl mūs iepriecināt varētu tas, ka zinātnieki ir atklājuši, ka drīz ar pārēzu ēšanu mēs dzīvošot labu dzīvi līdz pat simts gadu vecumam un pat ilgāk. Lietā grozās ap atklājumu, ka cepti un pārcukuroti ēdieni ķermenī rada karamelizāciju (ziņa televīzijā), kuŗas rezultātā maltiņu un ķermeņa veidotie proteīni gadu tecējumā salīp un veido novecošano un zīmes, kas to parāda. Ja šo apstākli novērš, novecošanās process ievērojami palēlinājas. Pat acu katarakti esot šādas karamelizācijas rezultāts, veidojot brūnganu plēvi pāri redzes lēcai (par to katrs varot pārliecināties, ņemot pienu, to sildot uz pannas un iemaisot tajā cukuru!). Samazinoties arī asins rites traucējumi. Maltiņu pārveide, ievērojot šo atklājumu, dotu milzīgus ietaupījumus medicīniskajā aprūpē, kas pēdējos gados, saimnieciskās krīzes situācijā, ļoti cietusi. Medaļas otra puse: pensijā iešanas laiks būs jāpaaugstina (varbūt pat līdz 80 gadiem!) un dzīves stila uzturēšanai būs vajadzīgi ietaupījumi vairāku miljonu dolāru apmērā. Kā pie tiem tikt? Par to būs jādomā jau augstāko izglītību

apgūstot, ģimenes veidojot un pilntiesīga pilsoņa pienākumus uzņemoties. Grūts uzdevums, kas daudziem jauniešiem divdesmitgadniekiem pat neienāks prātā. Tajā vecumā domas velk uz citu pusī. Kā to panāksim, ka mūsu mazbērniem būs nodrošināta minimālas iztikas nākotne? - Tas būs jādara viņiem pašiem! Būs jāraksta tāmes (aprēķini), jau pilngadību sasniedzot. Lai to panāktu, ekonomija jāsāk mācīt ne tikai vidusskolās, bet pamatskolās! Un mūsu mazbērni to spēs! Daudziem no mums tā ir istā burvju ābece, viņiem ne. Bet reizē viņiem būs jāsaprot ar jaunu mafiju, ko veidos un pārvaldis elektronika, neredzams, bet reizē milzīgs spēks. Jaunais zobens, kas varētu būt nežēlīgi ass. Par tā asumu viens otrs jau tagad ir pārliecinājies.

Varam būt gandarīti, ka varam sniegt roku pāri Atlantijas okeānam saviem tautas brāļiem un māsām Latvijā. Varam viņus cienīt, jo viņi mums devuši iespēju atgriezties un baudīt Latvijas skaistumu un tautas sirsnību. Varam vienoties kopējā tautas lūgšanā, varam sadarboties, kur tas iespējams, un varam atsaukties, ja mūs aicina. Katrs, savā pusē dzīvojuši zem citāda jumta, bieži vien nespējam izprast viens otru, bet draudzība un rokas spiediņš var daudz ko novērst un griezt uz labo pusi.

Latvietis ir ne tikai savas tautas un valsts loceklis, viņš ir cilvēks. Ar visām cilvēciskām īpašībām. Šajā ziņā mēs esam vienādi! Mums ir viena pamatkultūra. Tās nozārojumus ietekmējuši dažādi spēki, dažādas kustības. Apziņa, ka mums šāda kultūra ir un tās apzināšana ir nākamais mūsu līdzinātājs.

5. februārī Montreālu klāja 25 cm (ceturtāļmetra, 5/6 pēdas vai 10 collu) bieza balta sniega kārtā. Sniegs bira kā no pilnības raga. Vakara stundās pagalma pusē, elektriskās spuldzes gaismā, bija tāda kā sapņu pasaule, bet rīta saulē gribējās stāvēt un izbaudīt klusumā skaistos mirkļus, kuŗus šis baltais un tīrais sniegs dāvāja. Un reizē varēja ieelpot veselīgu gaisu, ko šie nokrišņi bija radījuši, iztīrot pasaulīgo telpu uz mirkļiem no pilsētas piesārņojumiem. Citiem tas bija radījis galvas sāpes: kur nolikt auto mašīnu, kā tikt uz darbu, bet nabaga pensionārs varēja patiesi priecāties par šo vienreizējo debesu dāvanu, ko drīz vien atkal iznīcinās pilsētas sārņi. Šāds dzidrs baltums ir atrodams arī mūsu sarežģītajā pasaulē. Tas jāsameklē. Ziemu to dod baltais sniegs, vasaru - veselīga lietūs gāze, un mūsos - kāds dvēselisks spēks, ko veidojis latvieša dzīves ziņas ritms, kas nav zemē metams, bet kopjams un sargājams. □

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

VISA ZEME LEDŪ KALTA

Ziema Latvijā nekur nesasniedz tādas ārprietas, kā tas bija Čikāgas februāros. Pēdējos gados tās bijušas siltas un bez sniega. Pagājušo gadu, protams, sniega bija ļoti daudz, un arī šis gads neatpaliek. Kas tur par brīnumu, ja no Īslandes pāri Golfa straumei nāk viens zema spiediena apgabals (Latvijas meteoroloģiskajā terminoloģijā - cikloni) pēc otra, kamēr Viduseiropa gozējas augsta spiediena (anticiklona) spožajā saulē un mērenā temperatūrā.

Auksts bijis bez gala, pie kam Ziemassvētku vakarā temperatūra nokrita līdz -23 grādiem C (-10 grādi F), kas Čikāgā ir mēreni, bet te ļoti neparasti. Ziemassvētki bija balti un sniegs turpināja krist. Ielu malās sakrājās milzu kaudzes, ko pilsētas dome katrā ziņā ved projām no galvenajām ielām. Mūsu sānielā (Akas ielā), kur ir veikals un vairāku firmu biroji, sniega aizvešanu samaksāja viņi, jo tas, ka nekur nevar novietot mašīnu, sāk samazināt peļņu.

Nopietnākas problēmas radās Ziemeļvidzemē, kur ar ledu aplātītie zari pārrāva elektrības un tālruņa vadus, līdz ar to pazuda siltums un jeb kāds veids sazināties ar ārpusauli. Zaubes pagastā izsludināja ārkārtas stāvokli. Pavisam drīz turp devās valdības delegācija: prezidents Ulmanis, ministrs Gorbunovs un pavadoņu svita. Zaubēnieši TV ekrānos smējās, ka ceļš uz Zaubi kā ar burvību izarts plataks par Pleskavas šoseju. Valdības vīri piestrādāja, cērtot zarus, atbrīvojot stieples, bet tad Zaubes pagasta pašvaldību bargi sabāra. Par neizdarību, jo koki nedrīkst augt tik tuvu linijām, un kāds jau nu būtu varējis izdomāt izsūknēt no skolas radiatoriem ūdeni, jo tie visi sasprāga. Tā kā tuvojās pašvaldību vēlēšanas, var pieņemt, ka Zaubes pagastā būs jauni darbinieki. Kā kāds vecs zaubēniecis sacija: "Kas par dabas stichiju? Ja tāds sniegs uzsnigtu Jāpos, tā būtu stichija. Te vainīga neizdarība." Kāds cilvēks, kas uz savu roku mēģināja savienot elektrības vadus, nonāca Cēsu slimnīcā ar apdegumiem.

Rīgas dažādu tautību sētnieki ir abas ziemas strādājuši kā zvēri. Ietves ir visu laiku bijušas pavisam labas, kaisītas ar smiltīm vai sāli. Bet tad ir lāstekas. Pagājušā gadā desmit cilvēkus lāstekas nosita un liels skaits guva ievainojumus, pie kam tika sadauzīts arī liels skaits automašīnu. Šogads ir bijis labvēlīgāks, jo līdz šodienai ir tikai pieci ievainotie, divas jaunkundzes guļ slimnīcā kritiskā stāvoklī. Esmu redzējis vairākas sadauzītas mašīnas, jo šīs lāstekas nav burkāna lieluma sūkājāmās, bet pamatīga balķa lielumā.

Pagājušā ziemā lāstekas mūsu sētā noturējās līdz februārim. Tad uznāca atkusnis un lāstekas ar šāvienam līdzīgu troksni gāzās lejā. Nav šaubu, ka mūsu vilks Džipsis izglāba man dzīvību un varbūt arī sev, jo viņš steidzās, es līdzī, un man tieši aiz muguras nokrita milzīgs ledus klucis, kas bija sasalis uz jumta. Gāju uz policiju Blaumaņa ielā sūdzēties un - skat tik un brīnīs - atgriezies atradu skaļu krievušku, kas, oranžā aizsargtērpā gērbusies, pašlaik rikoja, lai mašīnas pazūd no sētas.

Šogad atkusnis uznāca janvāra sākumā, un šodien Rīgas temperatūra ir +7 grādi C, jeb 45 grādi F. Gāju uz policiju ar rakstisku sūdzību tūlī pēc tam, kad kādai mašīnai sētā lāsteka ielauza jumtu un mana sieva dabūja uz galvas tikai sniegu, bet tas varēja būt arī ledus. Leimaņa kundze, kas vada šo policijas administratīvo daļu un ir - kā daudzi Latvijas ierēdņi - pati laipnība, stāstīja, ka viņiem ir vara, jo viņi drīkstot uzlikt sodus gan par nenotīrītajām ietvēm, gan nenovāktajām lāstekām. Un no tā namu īpašnieki vairās, jo lāsteku novākšana maksā naudu, bet nav vērts vēl pa virsu maksāt sodus. "Jā," dziļdomīgi teicu: "būtu jāpanāk tas, ka no Rīgas namiem nosit lāstekas, pirms tās kādu nosit!" Viņa pārsteigti paskatījās un sacija: "To jums vajadzētu publicēt!" Tā - lūdzu. Šai anagramai šis ir pirmpublicējums. Katrā ziņā, policijas draudi līdzēja, un mūsu jumts notīrīts ļoti labi. Siltā laika dēļ lāsteku palicis pavisam maz, bet šodien, ejot gar Rozes grāmatnīcu Kr. Barona ielā, pret marķīzi smagi atsitās lāsteka, nokrita man tieši priekšā un sašķīda gabalos.

Rīgas dome cenšas pilsētu padarīt tīru un drošu. Tas viņiem izdodas pavisam labi, tik daudz gan, ka sniegam seko peļķes un mājās jānāk ar slāpām kājām. □

Laimons Streips, Rīgā

SEŠI VESELĪBAS PADOMI ZIEMAS LAIKAM

Ziemā zemās temperatūras un to straujās maiņas ir par imeslu biežām saaukstēšanām, kakla iekaisumiem, bronhītiem un plaušu karsoņiem. Agrāk, dabūjot plaušu karsoni, tas nereti bija ar fatālām sekām. Tagad antibiotiku ērā tas notiek tikai reti - gadījumos, kad indivīds ir vai

nu ļoti novājējis, jeb dabūjis mikrobu, kas caur biežu kontaktu ar antibiotikiem (tos bez vajadzības lietojot) norūdījis un nepadodas vairs šim zālēm. Tādus mikrobus visvieglāk dabūt slimnicās.

Parastās saaukstēšanās, kas ļaudis visbiežāk piemeklē, ir no vīrusiem un nav jāārstē ar antibiotikiem. Tie attaisnojami dažos gadījumos, lai novērstu komplikācijas tiem, kuriem ir novājināta pretestība pret infekcijām.

Saaukstēšanos ir vieglāk novērst nekā ārstēt. Ir jāievēro sekojoši piesardzības līdzekļi:

1. Kurinot māju, ir jā rūpējas, lai gaisa mitrums būtu normāls. Ļoti sausu gaisu elpojot, izžūst deguna gļotādas. Izejot laukā aukstā gaisā, tās viegli iekaiest. Dodoties ārā, der degunā iešpricēt "Salinex" mitrinātāju.

2. Ziemas laikā ir jāņem vitamīni (multivitamīni) un, kā vienmēr, jādzeļ vismaz 8 glāzes šķidrums dienā (ieskaitot zupas, kafiju, sulas utt.). Tas palīdz organismam vieglāk atbrīvoties no vielu maiņas produktiem, novērš nieņu un arī žults akmeņus.

3. Ir silti jāģērbjas un nedrīkst iziet aukstā gaisā pēc tikko kāda karsta dzēriena vai ēdiena. Alkohols dod neīstu siltuma sajūtu. Tā kā saaukstēšanās parasti sākas ar deguna iekaisumu, jo tas ir pirmais elpošanas orgāns, kas sastopas ar elpojamo gaisu, tā putekļiem un mikrobiem; no deguna iekaisums pāriet uz kaklu, bronhiem un beidzot uz plaušām, radot plaušu karsoni.

4. Tamdēļ ir svarīgi noturēt labu deguna un kakla higienu ar netīkvienu kakla skalošanu, bet arī ar deguna un sinusu dobuma skalošanu.

Kaklas skalošanai ir daudz preparātu, bet vienkāršākais un lētākais ir parastā sāls ūdens šķīdinājums, bet tas neder deguna un sinusu skalošanai, jo sāls satur jodu, un tas ir kodīgs. "Normal Saline" slimnicās dod vēnās. Aptiekās to var lēti nopirkt. Tam ļoti mazā daudzumā var pieliet kakla skalojamo preparātu, kā Cepacol, Scope, listerīnu u. c. Šo šķīdumu visvieglāk ieliet degunā ar plastikas pudeļi, atgulstoties augšpēdus, galvu stipri atgāžot, lai šķidrums paliktu degunā un sinusos, nesatecētu mutē. Tādā pozīcijā var palikt dažas minūtes. Piecēloties tas iznāks pa degunu un muti ārā. To var atkārtot, cik bieži vēlas.

5. Ja nav temperatūras, tad pietiek paņemt arī pa aspirīnam (apvilktajam - coated). Ja ir temperatūra un klepus, jāsazinās ar ārstu, turpinot skalošanu.

6. Nakti ieteicams gulēt vēsās telpās, izņemot, kad salslimst.

Visbiežāk ar saaukstēšanos sirgst tie, kam ir kaut kāds hronisks iekaisums, vai nu kaklā, sinusos, vai arī deguna polipi, zobu abscesi u. c. □

Dr. U.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

CEĻĀ UZ LATVIJAS ATJAUNOŠANOS

Latvijas vaksts prezidents Guntis Ulmanis 1996. g. 18. novembrī mudināja tautu un sabiedrību attīstīties arī cilvēciski un morāli, izvedot politiskos un tautsaimniecības procesus.

Vēsture māca, ka sabiedrībās un valstīs, nonākot attīstības un industrializācijas procesos, tautas dzīve kļūst pragmatiska, sekulāra un nonāk konfliktā, vai sacensībā ar piederību baznīcai, garīgām un morālām vērtībām, kuņas māca reliģija. Tieši šis tautas, meklējot jaunāko, nozīmīgāko un ātrāko sasniegumu, piesienas daudziem grupējumiem (vai tos rada), dažādām ticībām un reliģiskām organizācijām. Tam visam ir dabisks izskaidrojums no vēsturiskām liecībām.

Katastrofālos apstākļos, kā komūnismā, cilvēce, grupas, vai tautas atslid atpakaļ - regresējās no cilvēciski-humānā-sastingušās, totalitārās un netaisnīgās iekārtās. Tādi

apstākļi, kā zinām, izveido savādāku domāšanu, sadzīvi, uzvešanos un rīcības kā cilvēkos, tā visā sabiedrībā. Pārmaiņas, stabilitāte civilizācijā un arī tautās iesakņojās lēnām - līdzīgi izdegušam mežam, kam jātaug. Arī ilgā Līvonnijas dzimtsbūšana sakropļoja cilvēku raksturus, garu un dvēseli.

12. g. s. Tumšie laiki nomainījās ar Renesansi, galvenokārt, nozīmīgu un izcilu cilvēku dēļ. Periodi ar cilvēci tumsībā, ar laiku, izvirzīja cilvēkos jaunu apziņu, garu, saprātu, cenšanos, mērķtiecību un dzīves jēgu. Latvijā tāda bija Tautas Atmoda. Bet ne visi tanī piedalījās, vēlējās, vai bija gatavi.

Arī pēckomūnistu zemes nonāca līdzīgā stāvoklī. Mērķis: atjaunošana atdzimšanai uz "cēlu latvisku Latviju" bija daudziem abstrakta nākotne. Daudziem nolaidās rokas, prāti iestrēga pesimismā un miesa bezspēcīgi izjuta pazudefo "kārtību, bezrūpību un drošību", kas bija tikai kāršu mājiņa. Pa to laiku afēristi ātri izmantoja chaotiskos apstākļus, lai piesavinātos, iekļautos, pārmainītos un nostiprinātos. To sevišķi redzēju 1993. g. pie Baltezera lielbūvēm un nodomāju: "Esmu dzīvojis, skolojies un strādājis 54 gadus nepareizās zemēs." Bet nevienlīdzība būs un pastāvēs vienmēr. To neskaužu, tikai nemorālu iegūšanas veidu. Apmeklējot grūti mācāmo bērnu skolu, ievēroju lepnāko skolas direktora kantori, salīdzinot ar kanadiešu skolām. Vai atkal iekārtošanās uz skolnieku rēķina? Tagad politiķi lepmi iekārtojas un nodrošinās uz tautas rēķina. Bet kāpēc viņiem civilizētā valsti tas ir iespējams? Uz to lai atbild latvieši dzimtenē!

Latvijai ieejot sestajā gadā, lēnām sāk pārmainīties un atjaunoties cilvēku domāšana, jo: jādzīvo ar strādāšanu; jāstrādā, lai nopelnītu; jānopelna, lai nopirktu; jānopērk, lai ko iegūtu. Citi strādāšanu aizstājuši vēl ar "nemitīgu kustēšanos", vai sēdēšanu. Trimdas ideoloģija Latvijai solīja padomus un pazīstamās UNRRA's laika paciņas, kuņas vēl turpinās.

Šis jaunais ceļš ar domāšanu, apsvēršanu, dažādu uzvešanos un pašnoteikšanos ievēdis Latviju sasteigtā kapitālisma apgūšanā, papriekšu neradot labvēlīgus apstākļus. Ne viss bija pārdomāts un pienācīgi apsvērts. Valsts stiprā mērā iztirgotā, bet ienākumu maz. Izraisītās sekas: jauns un radīts konflikts un nevienlīdzība starp mantīgo un nabadzīgo sabiedrību. To tagad mēģinām nokārtot ar nemitīgu humanitāro palīdzību - līdz apstākļi būs normāli. Vēstures gaitā daudzas tautas un grupas to iespējušas iekšēji - arī Latvija 1920. gadā.

Tagad no Latvijas raksta, ka viss "normāli". Bet daudziem vēl ir nabadzība, trūkums un ciešanas. Tie paši vecās iekārtas mudinājumi un solījumi mēģina tautu ietekmēt uz pacietību un pieticību. Bet labi piemēri izpaliek. Tauta gaida, bet valsts pretendē uz utopiskiem sasniegumiem sportā, aizsardzībā un politiskās ambīcijās. Realitātes jēdziens un skaidra domāšana izpaliek.

Cilvēciskais, tautiskais un kristīgais

Jau 18. g. s. latviešu aizstāvis Garlībs Merķelis ļoti nozīmīgi (savā grāmatā "Latvieši") izvērtēja ne tikai latviešu, bet visas cilvēces tiekšanos uz tiesībām un labklājību: "Daudzi veltītie mēģinājumi panākt savu tiesību realizēšanu likumīgā ceļā izplatījusi latviešos savādu apņēmību ciest, un šī apņēmība ir jo bīstamāka, jo vieglāk to notur par padevību un bezjūtīgu pakļāvību, kas tādējādi pavedina to nelietīgi izmantot." Šāds stāvoklis pēc 200 gadiem pastāv vēl Latvijā. Nepareizā likumu pielietošana ir novedusi valsti pie nemākulīgas birokrātijas, kukuļu ņemšanas - cilvēciskās vajadzībās un vainīgo nesodišanas - nozīmīgās banku zādzībās. Jāpacieš vien ir! Klaušu laiki to iemācija un tautu norūdīja - vismaz mūsu senčus. Bet kur paliek

tiesības, "ko citas tautas tagad redz?" Jāsaka gandrīz ar Ļeņina vārdiem: Ko darīt?

Lielāku vērtību jāpiegriež reliģijai, jo tā jāvērtē kā daļa no tautas kultūras; tā papildina, audzina, māca un ietekmē cilvēkla uzvedību un rīcības: attiecībās, ģimenes sadzīvē, vidē, sabiedrībā un pat valsts mērogā. Garīgs pamats varētu būt nozīmīgs, vedot tautu dziļākā izpratnē, kas ir kristīgā ticība, cerība un mīlestība. Morālās vērtības, kuŗas izraisa reliģiska domāšana, tiek arī pielietotas valstu attiecībās, tirdzniecībā un visos attīstības procesos. Pasaulē ir kļuvusi globāla, kuŗā jāsadarbojas tiesiski, taisnīgi un patiesi. Šīs un daudzas citas īpašības, kuŗas zinām kā latviešu tikumus, lietprātīgi jāpielieto dzīvē.

Reliģiskā uzvešanās bijusi vienmēr cilvēku dzīvēs un sabiedrībā, bet ne vienmēr tā izveidojusies labvēlīgi un visiem pieņemami. Universālais Dieva jēdziens pastāvējis jau senatnē, daudzās, pat primitīvās tautās. Tautas gara mantas uzveda latviešus atmodā, patriotismā; uz nacionālo valsti un neatkarību pirms 78 gadiem. Vai šīs gara vērtības iespaido cilvēkus Latvijā šodien? Laiki un apstākļi mainās. Ligo svētki tiek aizstāti ar ziņģēm; tautas koris ar operu svētkiem. Lēnām Latvijā attīstās varēšana, pārmaiņas un internacionālismā. Nelaieme tikai, ka šīs dienas Latvijā nebija jāiekaŗo ar patriotismu. Tagad to grūti attīstīt, tāpat kā ētiku un morāli.

Astopgadsmītā gadsimta racionālisms un mūsdienu tehnokrātija ir aizvilinājusi cilvēkus projām no Dieva un Viņa dzīves izpratnes. Zinātne dod izskaidrojumus, bet nerāda ceļu dzīvei. Izlasot grāmatu "Via Dolorosa" - staļinisma upuŗu liecības - no daudzajiem lieciniekiem tikai viena persona piemin Dievu un Viņa meklēšanu trūkumā, neziņā, bailēs un izmisumā. Ko tas liecina par cilvēkiem? Vai Dievs vajadzīgs tagad Latvijai un arī cilvēkiem? Ja atbilde ir negatīva, tad ētika un morāle kļūst tukša un nepielietota, jo to bez Dieva neatradīs.

Jautājums tāpēc ir: Vai cilvēki tic personiskam Dievam un grib dzīvot paši un ar citiem Dieva taisnībā? Valsts prezidents aicina uz lielāku harmoniju un moralitāti cilvēkos. Bet kas ir morāle?

Kristietības aizstāvis - anglis C. S. Lewis morālo attieksmi caur reliģiju izskaidro trejādi:

Pirmkārt, tā ir taisnīga un harmoniska darbošanās starp cilvēkiem.

Otrkārt, tā saskaņo un sakārto harmonisku un patiesu pašu cilvēku.

Treškārt, un galvenokārt, morāles atziņa nosprauž un norāda cilvēces ceļu dzīvē, pasaulē; kam cilvēks radīts, kādā un kuŗā virzienā cilvēkam dzīvot, pakļaujoties galvenā Vadītāja (Dieva) lēmumiem un priekšrakstiem. Ideāli runājot, morāles likumi un atziņas stipri ierobežos brīvā cilvēka uzvešanos un darbību, jo jāvadās no Dieva likumiem un taisnības.

Dievam neticīgie un pretinieki pastāvēs, ka Dieva, tā uzrakstītie likumi nespēj ierobežot un labvēlīgi ietekmēt cilvēku uzvešanos. Par daudz cilvēku rīcības nosaka mantkāriņa, glēvulība, ļaunums, savtība un augstprātība. Šo liecina arī cilvēces vēsture par dabisko cilvēku. Cilvēki nekļūs labāki un, ja viņi nekļūs labāki, nelabosies arī sabiedrība. Tāpēc jāsak ar moralitāti tieši cilvēkos!

Pasaule iesākās ar vienu cilvēku - Ādamu, Dievam liekot vērtību un svētību uz vienu. Bet cilvēkam jāpārvar personiskais egoisms (grēks), lai iekļautos lielākā vienībā, kuŗai izplešoties attīstās ģimenes, vides un sabiedriskās vērtības un attiecības caur sadzīvi kā ticību, paražām, tradīcijām utt. Caur šādu sociālu integrāciju cilvēks veido emocionālas saistības, dalās kopējā pagātnē, nākotnes cerībā un ticībā. Gara un tautas dzīvē ņem virsroku. Sadzīves principi tad kļūst saistoši un nozīmīgi cilvēku attieci-

bās un panāk harmonisku, morālu dzīvošanu. Personiskais ar radošo, saprotošo un līdzdalību iesakņojas ģimenē, rod atbalsi vidē un sāk iespaidot sabiedrību un sociālo sirdsapziņu. Šī dzīves procesā vajadzīga dievatziņa, vīzija un uzdrīkstēšanās - iekšējs stiprums, apziņa par labo, nozīmīgo un vajadzīgo.

Cilvēks arī rīkojās pretēji, jo viņu vada brīvā griba un izvēles impulsi. Cilvēks sevi arī iznīcina, vai pārcenšas, mēģinot sasniegt neiespējamo. Cilvēkiem trūkst īstas izpratnes par sevi un citiem, nemaz nerunājot par viņa paša uzvešanos un rīcībām, kuŗas iekšēji vadītas un noteiktas, bet arī ārīšķīgi iespaidotas. Cilvēks vienmēr būs starp zemi un debesīm, kā plaša starp dzīvniecisko un dievišķo.

Attīstība caur personisko pārmaiņšanos

Dieva radījums: cilvēks būtībā ir labs un viņa spējas ir domāt, izjust, apgūt zināšanas par sevi, citiem un visu pasauli. Diemžēl, ļaunais un impulsīvais arī pastāv cilvēka dabā un sirdī. Cilvēciskā brīvība dod impulsus un uzdrīkstēšanos darīt labu, tā sliktu, bet viņš ir ierobežots, jo viņš nav Dievs. Cenšanās uz labo, dievišķo, veicina Dieva valstību jau tagad - sabiedrībā un pasaulē, jo Dievs darbojās cilvēka nākotnē. Garīgā tuvība, caur dievišķo mīlestību, ir cilvēkam vajadzīga un nozīmīga, jo tā veicina sadraudzi, dod dzīves nozīmi priekos, bēdās un sadzīvē; ienes stabilitāti sabiedrībā. Viss attīstās no morālām atziņām, vadoties no mīlestības baušļa.

Šāda personiska pārmaiņšanās par labu reliģiskai grupai cilvēkiem un sabiedrībai daudzreiz nepiepildās. Kāpēc? Bieži cilvēka raksturs nosaka viņa būtību, bet apstākļi, gan labi, tā slikti, izsauc viņa rīcības. Cilvēka psiholoģija un uzvešanās vienmēr bijusi konfliktā ar otro (Kains un Ābels), ar citiem, apstākļiem un pat Dievu. Bet cilvēks ir sabiedriska un atkarīga būtne no citiem un arī Dieva. Indivīds palīdz veidot sabiedrību un sabiedrība ietekmē un veido arī viņu. Pozitīvas, tā negatīvas ietekmes veidos attiecīgus rezultātus. Piemēru par to ir daudz, arī no Latvijas.

Latvijas attīstībā tāpēc ir vajadzīgas pozitīvas sadzīves struktūras, ieskaitot reliģiskās, kuŗas sākumā pārveido cilvēku domāšanu, uzskatus, uzvešanos un rīcības, lai tad labvēlīgi izraisītu kultūrālas un morālas normas, vērtības un labvēlīgu sadzīvi. Arī izglītībai te nozīmīga loma, ko Latvijas apciemojumā ievēroju, bet nespēju ietekmēt. Tautām, kā latviešiem, bez kopējas ikdienas pieredzes un dalīšanās ar latviešiem (50 gadus) ārzemēs, demokrātiem un reliģiskiem jēdzieniem, būs garš un ilgs ceļš, attīstot šīs vērtības. Tā ir daļa no kultūras antropoloģijas. Tās attīstot un tautai piesavinoties šīs vērtības, varēs labvēlīgi pielietot dzīvēs, sabiedrībā un visā valsts atjaunošanā.

Latvijas likumi būs vienmēr nesakārtoti, ja paši cilvēki neizpratis sadzīves vērtības - starpību starp labo un sliktu, un nesāks ievest nozīmīgu paškontroli, kas nāk no reliģijas morālām atziņām. Tās ierobežos sliktu, bet mācis arī piegriesties labajam - dievišķam. Vai var gaidīt, kā daži saka, lai neticīgie atzīst savus grēkus un lūdz Dieva piedošanu par (Okupācijā padarītajiem) noziegumiem? Arī šī ir morāla vajadzība šiem cilvēkiem.

Cerību Latvijā jāliek uz kristīgās ticības apsoliņumiem. Ticība uz jaunām morālām idejām nesis arī labākas sekmes politikā, saimniecībā un visā sadzīvē. Latvijā jāizveido pārliecība, ka kultūrāli-reliģiskās normas ir svarīgas, likumīgi attaisnojošas un spēkā. Tad arī mazināsies konflikti un nesaskaņas, ka mūsu Rietumu orientācija nebūs pret runā ar Latvijas veco ideoloģiju un dzīves veidu. Ir jāuzvelk jaunas kristīgās drānas! Pie jaunā nodošanas nozīmīgi jau piestrādā 3x3 nometnes, ģimeņu un demokrātiskie

centri utt. To visu ar valdību, fondiem un cilvēkiem vairāk jāatbalsta.

Reliģiskās normas palīdzēs krīzēs, kā tagad, jo tās apvienos tautu lielākā vienotībā, izpalīdzībā un kopībā. Cilvēki bez kopības un nozīmīgas vides ir kā aitu bars bez gana. Reliģiskie rituāli veicina piederību, izveido ieradumus, kas dod nozīmi un patiku. Dzīvās baznīcu draudzēs attīstīsies tad rosmes, palīdzības un svētības darbs. Tāpēc ar gandarijumu izceļ un apsveicu daudzo jauno cilvēku atgriešanos pie Dieva - caur kristībām un iesvētišanos. Šis ir labs, cerīgs sākums morālo vērtību attīstīšanā.

Nobeidzot, jāatzīst, ka reliģija paveķ ceļu uz harmonisku dzīvi cilvēkos un sabiedrībā, bet izraisa arī konfliktus un pretešķības, ja tā nepiemērojas dzīves maiņām un cilvēku gribai. Visi reliģiskie iestādījumi rada savas sabiedriskās struktūras, kuŗās, cilvēku nepilnību un augstprātību dēļ, ieviešās trūkumi, nepilnības un nesaskaņas. Katrai paaudzei šie asumi jānogrudina. Vienīgi ļaujoties un pakļaujoties uz Dieva taisnību un vērtībām, cilvēki un sabiedrība var virzīties lielākā pilnībā. Vai šāda pieceļa varētu ietekmēt turpmāko Latvijas nākotni? □

Sarnijā, Kanadā, 1996. g. 31. decembri.

Modris Zandbergs

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

FORUMS: vērojumi, piezīmes, pārdomas

GĒTES FAUSTS NO IDEJISKĀ VIEDOKĻA

Ja Zenta Mauriņa Ģēti uzskata par vienu no "Cilvēces Sargiem", tad katram der šad un tad atgriezties pie viņa darbiem, tos pārlasīt, un kā galveno no visiem - Faustu.

Ģētes personīgā dzīve ir kā pretruna viņa literārai ģenialitātei: Ja pieņem, ka Fausts ir viņa paša autobiogrāfija, vismaz tā var spriest, izlasot "Dedikāciju", tad tā ir kā publiska grēku sūdze par kādu dzīvē izdarītu grēku vai necienīgu, cinisku dzīves skaistuma iznīcināšanu cilvēkā. Tāpat grūti ir saprotama viņa aizspriedumainība pret Baznīcu un Romas pāvestu, kaut pašam labi nojaušot, ka tieši kristīgā Baznīca ar pāvestiem priekšgalā ir mūsu Kristīgās Civilizācijas māte, kuŗas skaistumu pašam lemts baudīt.

Uzturoties ilgāku laiku Romā, viņš neatļāvās iet uz Vatikānu, lai apbrīnotu tā kultūras vērtības, ieskaitot Siksta Kapellu, jo nīdis pāvestu. Tāpat, apciemojot Asizi, viņš kavējies tikai pie Minervas tempļa drupām, bet negājis uz sv. Franciska bazīliku, lai pabrīnotu Džiotto (Giotto) mozaikas. Tomēr vēlāk atzinies, ka katrs, kas labi redzējis Itāliju un Romu, nevar vairs būt nelaimīgs. Romas iespīdā viņš vēlāk pat spējis atteikties no savām "Sturm un Drang" idejām [Bet Faustā viņš neparāda necieņu ne pret baznīcu, ne pāvestu; tikai Dr. Luteru viņš satiek žurku pagrabā.]

Mūsu pazīstamais rakstnieks Aleksis Rubulis, Notre Dame universitātes literatūras profesors Emeritus, saka, ka Ģēte, būdams agnostiķis, uzrakstījis pārliecinošāko literāri teoloģisku darbu: Ģēte vizīnošā zinātnu doktorā Faustā parāda, ka viņš ir dziļi nelaimīgs un gatavs dzīvei darīt galu, jo nav tai atradis jēgu. Ģēte te parāda, ka zinātne vien nevar cilvēku darīt laimīgu, bet tai brīdi, kad Fausts ir gatavs pacelt sagatavoto indes biķeri, lai Lieldienu rītā to izdzertu, viņš sadzird no tuvējās baznīcas gaviļu dziesmas, ka Kristus ir augšāmcelies. Fausts izbrīnā atliek biķerī malā un iziet pastaigāties, kur satiek negaidītu draugu - Mefistofeli.

Fausts apskauķ vienkāršos, priecīgos ciema ļaudis, kas dzīvojot kā debesis. Viņš jūt, ka pie viņiem viņš varētu justies kā cilvēks. Te, savkārt, Ģēte parāda, ka ticība vien var cilvēku darīt laimīgu. Bet pilnību cilvēks varētu sasniegt, kur ticība un zinātne cilvēkā viena otru papildina.

Fausta traģēdijā galvenā personība ir Margareta, jauna, reliģiska, nevainīga ciema meitenīte. Ģēte caur viņu izceļ galvenos sievietes ideālus, pašu dzīves skaistumu, ko Mefistofelis caur Faustu tieši visvairāk ieinteresēts iznīcināt. Šeit parādītas arī sievišķīgās vājības pret zīlbīnīšām dārglietām un vieglprātīga aizraušanās ar Fausta, jauna vīrieša iznesību un glaimiem. Kaut Margareta viņu rūpīgi izjautā par Dievu un ticību, tomēr nenojauš Fausta vellišķo viltību, lai pasargātu sevi no priekšā stāvošās nelaimes. Viņa ticēja Fausta cilvēcībai un godīgumam. Tā bija viņas pirmā mīlestība. Ģēte te parāda, ka meitenei pirmā mīlestība, kas nonāk līdz (viņas meitenīgai ticībai trūka stiprāka morāla balsta) pilnīgai sevis atdošanai, ir arī pēdējā kā istā. Ģētes Margareta ir ziemeļu sievietes prototips. Vācu sievietes tipiskais "Mein Mann" ideāls ir viegli saredzams Blaumaņa Kristīnē un Ibsena Solveigā: sevis veltīga uzpurēšana necienīga vīrieša izmantošanai un pazemošanai. Pretstatā varētu likt Dantes Beatrisi, kas savās attiecībās pret vīrieti pieiet no lielāka pašcieņas viedokļa.

No teoloģiskā viedokļa raugoties, kā Ģētes Margareta, tā Dantes Beatrise caur savu ticību sasniedza Paradīzes svētlaimi. Bet ja Margaretai, vīrieša pazemotai un pazudinātai, jau virs zemes bija jāiziet ellei, lai kļūtu atpēstīta, Beatrise, apbrīnota un iemīlēta jau šai dzīvē, ved pie sevis apgarota Dievišķā skaistumā mīlētāju cauri šķīstīšanas ugunīm uz Paradīzi.

Teoloģiskas atziņas atklājas Mefisto dialogā ar Dievu (Der Herr), kur var gūt dažu labu skaidrību katrs ticīgais: kaut Mefisto ir pilnīgi drošs, ka Fausts bez grūtībām piederēs viņam, bet Dievs viņam atgādina, ka cilvēkā vienmēr būs vēlēšanās kļūt labākam un izlauzties no ļaunuma loka.

Tāpat Ģēte caur Mefisto dialogā dod novērtējumu par sava laika cilvēkiem, kas neko neatšķīrās no mūsdienu cilvēka. Mefisto apgalvo, ka viņi neticot nekam vairāk, kā tikai tam, ko pieredzējuši; esot spējīgi noliegt visu; neticot arī tam, kas rakstīts par viņu, Mefisto; viņi neticot velnam.

Ģēti ar Faustu un Danti ar Dievišķo komēdiju var skatīt paralelēs: Ziemeļu kultūras agnostiķis caur savu ļaunuma pārņemto varoni Faustu nesaredz sievietē neko vairāk kā skaistu un īslaicīgu baudu objektu, viņai liekot iziet elīšķām ciešanām un nelaimēm. Fulton Sheen saka, ka bezatbildīga mīlestība esot iemesls lielajām dzīves traģēdijām. Šodien faustiskā "brīvā mīlestība" ir raksturīga šim laikmetam, raksturīga arī visām nelaimēm, kas skaķ sievieti, esot pazemotai, atstātai un morāli sagrautai.

Dienvidnieciskais Dante, dziļi ticīgs Dievam savā apbrīnā pret Beatrisas skaistumu, izvēlas pats iet cauri ellei un purgatorijai, lai Paradīzē sasniegtu savu dievišķā skaistuma ideālu.

Šie divi gara milži pārstāv mūsu kultūras divus atšķirīgus novirzienus. Viens, kas ir pārsvarā ziemeļnieciski materiālistisks, otrs - latinisks, orientēts uz garīgo. Ja ziemeļi mums devuši vairāk stabilu politisko, saimniecisko un sociālo kārtību, tad dienvidi - vairāk gara izpausmes, īpaši izceļoties vizuālā mākslā, mūzikā un literāros tēlos. Šo divu īpatnību iespīdā veidojās visa Rietumeiropas Kristīgā Civilizācija, kuŗai līdzīgas nav. Un šie divi sievišķības literārie tēli - Grietiņa, kas vienmēr izsauc noķēlu, un Beatrise - apbrīnu, ir kā divi dzīnuķi mūsu civilizācijas garīgi kultūrālā veidošanās uz augšu, vīrietim nāķot pie atziņas, ka skaistums, kas nāķ no sievietes, ir sargājams, nevis iznīcināms, lai cilvēcība pastāvētu un tai būtu skaistuma apgarotība; lai "Mūķīgi Sievišķais" būtu skaistuma apbrīnā, atbrīvojot dzīvi no ikdienīšķās garlaicības, pildot to ar paradīzes skaistumu. Šo skaistumu Ģēte saredz Faustā II daļā - "Master Gloriosa" ideālā. Dr. E. Upenieķs

PĀRĀK DAUDZ - UN PIETRŪKSTAS...

Beidzot saprotu, ka pietrūks laika izlasīt - pat garām-
ejot puslīdz uzmanīgi izņemt cauri - visas jau nopirktās
grāmatas. Bet... pasūtīnu, pārku klāt jaunas, un kaudze
aug.

Tāpat ar avizēm un žurnāliem. Kārtēji pienāk abonē-
tais. Retāk - aroda, rajona, biedrības, draudzes biļetēni.
Pastkastē bāž priekšpilsētas 'ziņotājus' (lielākoties - sludi-
nājumus). Ierodas jaunu izdevumu paraugseksemplāri ar
aicinājumu: piesakies tūlīt, tas nepieciešams! Kā no gaisa
nokritī privāti piespēlētais, recenzējamais. Nekas, nekas.
Tik un tā kaut ko momentā šķietami interesantu vēl jāpa-
ķeļ pa virsu no raibās, veikala plauktā izstādītas bagātī-
bas. Un kaudze aug.

Nupat zem nepabeigta raksta papīru žūkšņa atradu
pāris, trīs kopā saliktus divi gadus vecus žurnālus - tur da-
žiem gabaliem pasvītrojumi, margās piezīmes, klāt vēres,
it kā bija kopēji par komplektu kas trāpīgs iecerēts... bet
doma sen izkūpējusi. Nospiesta. Zem kaudzes.

Pātrūkst atsauksmes iespējas. Nē. Ne jau gluži pār-
trūkst... aizķežas. Nokavējas. Izplēn.

Tas nav viss. Labi vien, ka televīzijas programmu kva-
litāte tik sliktā, ka reti kam saistošam (varbūt, ziņām, kā-
dai sporta spēlei, politiskam notikumam) jāatlicina laiks,
bet... tūlīt robu ar piedevām aizpilda bezgala sēdēšana pie
ekrāna, buršanās pa Interneta un Timekļa takām, savieno-
jumiem. Ienāk vairāk ēpasta', kā 'papīra!' Nav gan nekur
pašam 'fiziski' vairs jābrauc (tur it kā tas reklamētais lai-
ka, pūļu 'ietaupījums'), bet apciemojamo 'vietu' tik daudz
(taču: visa tiklotā tāle!), izvēle tik vilinoša, ka... jārakņājas,
jāmeklē, jāizseko līdz galam, un tad jāatsāk visu no jauna
pusnakts, agrā rīta stundā. Vesela dzīslaini tricoša aizek-
rāna pasaule. Tomēr: tajā jāiespiežas, jāorientējas, jāpa-
sniedzas. Jauns azarts. Jauna infokaudze.

Vairāk pat, kā infokaudze. Tāda kā paralela dzīve, pa-
visam citāda, paša izvēlēta un sakārtota 'istenība', kuŗā
viegli ienirt, aizrauties un bēgt... it īpaši, ja rit tepat, uz ie-
las, biroja, ģimenē gaida rutīna, melnais darbs, nepatīkša-
nas. Alternatīvais, ar dziļu fantāzijas piedevu. Fantāzijām -
līdz beigām iztramditas, ne vienmēr tās paliek fantāziju li-
menī! - mīlu pievilcība, liels atraisinošs spēks. Tās kaut
ko nemitīgi čukst par 'labāku, pilnīgāku', jā, arī 'vērtīgāku'
dzīvi. Vai tehnoloģijas triumfa galvenais, pārāk bieži aiz-
mirstais solījums nebija ... cilvēku 'atbrīvot'?!
Tāda 'atbrīvošana' reiz arī ieskaitīja labākas 'kvalitā-
tes' ražošanu kā precēs, tā pakalpojumos... līdz 'jaunas re-
nesances cilvēka' veidošanu... pat 'civilizācijas kopēju aug-
šupeju'... bet tamlīdzīgs virziens, šķiet, aizmirsts, notu-
šēts, noliegts par labu robotiskai 'vairāk-ātrāk' izspiešanai
(Cits domraksts!). Iedarbojas Grešama likums: bleķis iz-
stums labo. Jo vairāk bleķa, samazgu, jo smagāk cietis
daiļais, smalkais, civilizētais... literātūrā, filmās, televīzijā,
mūzikā, piem., skaidri redzams fenomens. Un... *mums
nav laika piespēlēto pienācīgi vērtēt.* Knapi iznāk pašķirstīt
(noklausīties) citu vērtējumus - un metas aizdomas, ka tie
tik pat steidzīgi, pavirši veikti (Lielākoties. Bet: 'šamiem'
dota iespēja no tribīnes mums pravietiski iegalvot.).

Tad ieviešas tāda kā vispārēja pretestība, neuzticība,
cinika... apnikums, nepacietība... uznāk nelogisku izlēcie-
nu momenti... protams - otra puse bailēm, ka 'netiekam
līdz', 'nesaprotam', 'kaut kur kaut kas svarīgs sākas' bez
mūsu līdzdalības, un tā joprojām.

Ar visu to, par darbu, ģimenes un sabiedriskiem pie-
nākumiem nemaz nerunājot, cilvēka iekšienē stipri jūtams
nekontrolējams laika trūkums: jā, var 'sakniedēt attālu-
mus', paplašināt, papildināt horizontus - 'fiziskais' ieplūst
tiklos, telpa ieplūst laikā, bet pulksteņa nežēlīgās 24 stun-

Jaunievēlētās DV Centrālās valdes priekšsēdis Varimants
Plūdons

Mārtiņš Derums
Ja viņš neraksta, tad kaut ko dara.

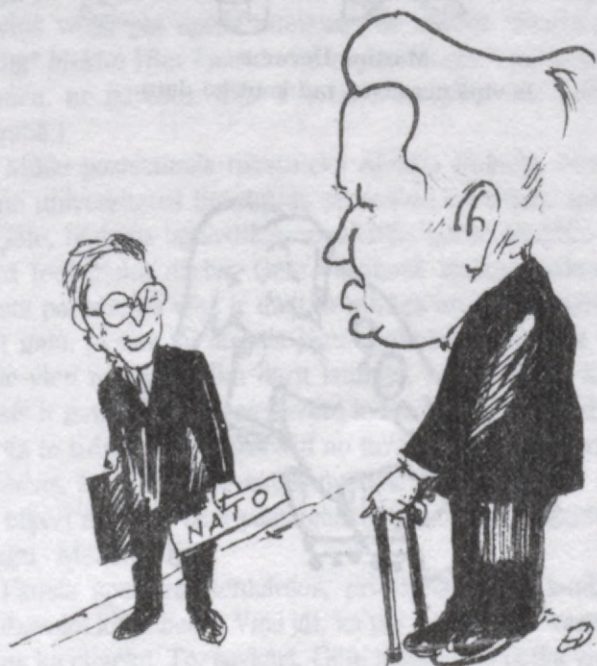
Republikāņi uz jaunā ceļa.
Liekas, ka būs sekmīgs - aste zied!

Kanadas premjers nekad nav redzams ejot, vienmēr skrejot. Viņu skicē dažādi. Es tāpat.

Hilarija Klintonē šī gada janvāra ceremonijā

NATO pārstāvis: Prezidenta kungs, vai drikst paiet garām?

das nemainās! Diendienā tikpat vien būs, ne vairāk. Nedēļas 7 dienas, mēneša 4 - 5 nedēļas, gada 12 mēneši - rit savā ritmā, uz mūsu problēmām, vēlmēm neskatoties. Atļauts šo to burzmaini iemest kalendāra kvadrātiņos un - cauri. Tāds dzelzains ierobežojums... agrāk sētu redzējām spēles laukuma malā, tagad deguns iespiests tās režģos... iedarbojas arvien nejaukāk laikmetā, kuŗš momentā no katra prasa vairāk, ātrāk, labāk - kā automāts ar atvilktu mēli pie deniņiem. Ikdienas satraukumu, trauksmju olimpiāde citu noteiktās distancēs un disciplinās! Neatbidama aizrautība, sacensība... tikai neviens, šķiet, nav tai vēl skaidru gala mērķi nospraudis. Varbūt tas arī, mums nezina, mainās? Reiz bija veicama jūdze, tagad - maratons. Reiz maratons - tagad divdesmitsešas viena pēc otras jūdžu pārbaudes. Rit, varbūt - dažāda gaŗuma sprintu komplekts. Kādi labumi mums no tādas skriešanas, svišanas atleiks? Organizētāji neatbild. Kam stafeti dosim tālāk? Nezinām. Vai arvien - to pašu? Nav garantēts. Un bez apstājas metas aizdomas: ka tik kāds kaut kur to (bet: ko?) neizspiež žiglāk, lētāk, dekoratīvāk. Kliezsošāk. Paličkošāk. Kāds kaut kur no visa tā nežēlīgi pelna... Tas, re, svarīgais: peļņa. Kur peļņa, tur - darbs. Tur izredzes... lai cik tās momentāras būtu. Esam jaunu vēju dzīta klistošo holandiešu dzimta. Bez ostas. Bez mājām. No divi tūkstots gadu tradīcijām pēkšņi atkabināti. Ciparīdeologi tiep: 'at-svabināti'. Dažkārt, kā analfabēti - vienkārši izslēgti.

Vide cieši lenc no visām pusēm un graužoņas ietekmes bez apstājas apiet mūsu lepno Mažino līniju - ģimenes, sabiedrības pie vienas, otras robežas izliktos nocietinājumus, sargpunktus - un šaudīgas ietekmes negaidīti infiltrējas ilgi ieņemtu pozīciju aizmugurē, tieši pie uztveres un apziņas: tāda infobagātība, vispusība, pieejamība... tādi infoplūdi, ka grūti atrast klusu, drošu, neapšaubītu vietu pārdomām. Lādiņš ierodas pilnā jaudā, nefiltrēts, jēls... un grūti izlobīt: jauni barbari aiz tā, vai jauna pestīšana?

Orientācijai norauts drošs tradīciju enkurs. Put izbūve uz aizgājušu audžu smagi liktiem pamatiem. Šķīst ilgi pieņemtais, zūd vērtības, katru dienu iespēļējas jaunas. Bieži vien - piedauzīgā tērpā - tās pašas vecās, neiecietīgās. Morālais, šķiet, vairs nav melns un balts... bet pieticīgi, glumi pelēkais, izdevīgais smalkās pakāpēs, pelnošais un 'modīgais'. Vara (veikalnieku izmantota) - dara, pēc sava plāna un patikas. Nekas par Ķīnas agresiju Tibetā, par kailu cilvēktiesību noslāpēšanu biljoniedzīvotāju valstī... bet, mīļie ļaudis, ar nabaga Kubu nedrīkst ielaisties: tik pretrunīgi liels ir ASV (lūdzu: 'brīvās pasaules vadošais') morālais bankrots. Un grūti pašiem izlikties, ka nezina: tās \$ 200 kedas ražo mazgadīgi vergi kaut kur tālā zemē... bet pērkam tik un tā. Simbolu iegāde, bļaušana par labu kaut kam, preti citam - viss, kas palicis. Analfabētus izmanto... vienalga, kuŗā ekonomijas vienādojuma galā tos atrod un piesaista.

Zudis kaut kāds... saprātīgs kopējs centrs. Izļodzījies 'labā-sliktā līdzsvars, morālais kompass noburts, nespēj rādīt noteiktus polus. Un tad neatliek kas cits, kā plīka sevis izstādīšana parādē, kuŗā (teica Varhols) katrs būsīm slaveni, ievērojami, apm., 30 sekundes (reiz solīja veselas 10 minūtes, bet...); tāpēc sevi definējam, piesakām ar arišķībām, izpušķojumiem, trofejām, kopienā 'saprotaimī' simboliem, jo no 'iekšas' sen vairs neskan unikāla balss. Nav arī laika kaut ko tur sameklēt, izvērtēt un saprast, ja vispār no mantotā kas oriģināls palicis ko atrakt un kopt, kaut kas vēl dzīvs, dārgs, uz nomaksu pagājušo nedēļu nepirkts. Tātad: ejoša noplicināšana. Svaidība. Pielāgošanās 'vispārēji pieņemtam'. Baigs seklums, kā maizē smērēts ievārijums.

Protam vēl, viens otra priekšā, rituāli papozēt. Pārrunājam vakardienas televīzijas programmu (2 minūtes),

sulīgāko skandālu (vēl divas), un tad... cauri. Tukšumā - viss, un kaunīgs klusums. Par idejām (taču atceramies 'idejas'...?) vairs neiekaist un drīz vairs runāt neprātis. Negribēs. Vai varbūt... baidās?! Ka tik neparādās, ka mums nav... Kur palicis tas kūsājošais, kas reiz bija mūsu 'civitas', mūsu... vai var teikt: kopēji ievērojamais, vērtīgais, veidojamais, pilsonīgais, pārspriežamais, pat... svarīgais? Cerīgais? Nākotni noteicošais? *Kas, galu galā, šodien svarīgs?* Jaunākā izpārdošana? Glitākais modelis? Pēdējais, momentārais, žilbinošais? *Kas nosaka?* Mēs abonējam tikamības skaidas. Sildāmies pie citu gaumes gunskura... un metas drebuļi.

Vai infobagātības pieaugšanai līdz pakāpeniski tomēr nekļūstam gudrāki...? Šķiet, ka būtu iespējams, stipri iespējams, un bez strīda varam *ātrāk, plašāk* 'informēties', augšpēdus varam... bet kvantums automātiski nenes kvalitātes graudus... un vispirms sakarīgi jātiek gaļām 'izvēles stresam': *kā izšķirties* - ko pieņemt, ko ne, kas svarīgs, kas bleķis? Virpirms jānodrošina (kas to dara? ne mēs?), ka iespēlētā informācija godīga un patiesa, ka tā nav propaganda, meli jaunās drānās, eksotiskā grimējumā. Ka izvēles blīvē, daudzpusībā kļūstot nenojūkam, atceramies: tas nav, uzreiz, viss... tas nav pat vienīgais, vēlamais. Tas ir tikai tirgus. Piedāvājums. Stendos izliktais. Un tāpēc... (ieknābj vecie instinkti!)...

Esam nervozāki, nepacietīgāki. Ka tik gaļām neaizslid kas 'svarīgs'... bet kas to 'svarīgumu' garantēs? Ka tik nepalaižam gaļām 'izdevību'... bet kam tā 'izdevība' der? Jauna veida jautājumi. Jautājumu pilnas dienas. Jautājumu laikmets. Gaišreģi (paši sakarīgas atbildes nespēdami dot) sauc: re, svarīgais ir - prasīt pareizos. Tik tālu (aplī) esam nonākuši! Tādu 'gudribu' var sameklēt katra liela kultūrāla uzplaukuma strāvojumos. Un vai tāpēc, kā zilē optimisti, gaidāms... jauns, vēl neaptverams uzplaukums? Varbūt tas tikai... gadsimteņu maiņas drudzis? Murgošana? Straujš temperatūras kāpiens pārkarsētā gaisotnē var tik pat labi izraisīt bistamu sprādzienu. Ari tādu piemēru netrūkst.

Ne visas 'jaunās pasaules kārtības' pazīmes ir patikamas. Var bikli izšķirties - vecā laba diezgan, ko tur censies, nekur nav jādrāž, lai 'progresam' miers, un cauri. Kāpēc izmisīgi 'stresot'? Nezināšana, nemeklēšana (tātad: inerce) piešķir savdabīgu atpūtu no nemitīgas maiņu uztveršanas, vērtēšanas. Lai paliek tā, kā bijis (Protams, kā bijis nepaliek nekas, bet...). Lai nāk lielais pārsteigums: kad būs, tad būs... Kas, galu galā, būs... tas būs. Rezignēta abdikācija no līdzdalības, klusa norobežošanās, logu aizvēšana maiņu vētrā ir tikai pagaidu patvērums.

Vēl pilnīgi neizskausts ir cilvēka pašpasargāšanas pamatinstinkts. Tomēr, cik vien iespējams, uz katra soļa: pārbaudīt. Iedarbojas pazīstamā, patīkamā, pierastā, drošā apsvērumi - primitīvās nāves drauda atvairīšanas dziņas rafinēti pēcnācēji. Tie visi, gribot negribot, nāk talkā. Esam jauna veida infonopēmēji, bet pieņemfā raksturu arvien nosaka... *mūsu* raksturs, līdz šim iekrātā pieredze, piedzīvojumi, jau smalki izstrādātas preferences. Skaidrs, tās ir apdraudētas - tāpēc tās labāk jāpazīst, tām par labu jāiestājas! Nav grūti saprast 'jauno cilvēku' lustīgi enerģiskos, no kultūrālas bagāžas šķietami atbrīvotus meklējumus. Viņi, re, vēl savu pieredzes klāstu veido... un tas, ja neesam uzmanīgi, būs pavisam atšķirīgs no mūsu. Tas kristalizējas ātrāk kā jebkad. Kādu pasauli viņiem atstājam? Kādu tiltu no pagātnes ceļam?

Tātad "neskriet", bet arī neapstāties. Nesvaidities bez mērķa, meklēt, zīmēt ceļa kartes. Plūdiem nepadoties, no tiem neizvairīties, bet tajos apzināti kuģot. Baudīt jauno, bet veco neaizmirst, to jaunās formās saredzēt un veidot. Just turpinājumu. Pāri sniegties. Savienot...

...Un tādejādi, varbūt, šī gramatu pirkšana ir tomēr kas vairāk, kā 'mūzeja krājumu cilāšana', 'rakpāšanās aizējošas civilizācijas drupās', 'arjergarda ciņa' - kā jaunās neiecietības kultkomisāri (viens ar otru liksmi tiklos sasaukušies) cenšas iegulvot.

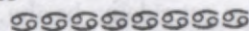
Vispirms jau... tas ir pamatīgs 'mūzejs' (resp., civilizācijas!), ar kuļa 'krājumiem' ikvienam derētu ciešāk iepazīties. Ikdienas burzmā tādām pasākumiem nozīmētais laiks nav kauna objekts, gluži otrādi. Nekāda 'aiziešana' arī nav notikusi: paliekošā lielāko daļu arvien 'iemūžina' drukātais vārds. Cieņu tam! Jaunas (stipri personīgas, nevis nopemšanai iespēlētas) atziņas un savāda bauda nemitīgi izriet no iekrātā kultkapitāla, kas turas itin veselīgi svaigs. Un 'ajergards'? 'Ciņa'...? Lai analfabēti runā paši par sevi, noliedz un tiepj, ko grib - nabagojas viņi, ne mēs. Nepietiek ar deguna iebāšanu putās. Jānomalko alus līdz galam, jāpazīst brūvētāju.

Klāt nāk tāda kā personīga grēksūdze, grēku atpirkšana: re, tik daudz vēl neizlobitā, tik daudz jāsameklē, jāpārbauda - kamēr iespējams. To visu? Un vēl? Vai nepietrūks laika? Droši vien. Bet kaut kā... labāk, pareizāk, ka izvēlētais jau stāv pie rokas. Kā sirdsapziņa - gaida isto brīdi. Atgādina. Aicina.

Piedošanu! Zvana pie durvim.. Man liekas, ka pienes jaunas grāmatas... □

1997. g. janvāri

Juris Mazutis

SAGRĀVE UN POSTĀŽA

Šogad atceramies vēsturisko trešās atmodas notikumu sesto gadskārtu, kuļi tagad ikvienam izraisa dziļas pārdomas. Vispirms šie daudzie notikumi, tēlaini izsakoties, mūsu tautu uzrāva "septītās debesis", lai pēc tam piedzīvotu rūgtu vilšanos.

Kā kinofilmā pavid nelielā saujiņa pārdrošnieku protesta demonstrācijā 1988. g. pie Brīvības pieminekļa pret Molotova-Ribentropa paktu. No šis nelielās saujiņas izauga tautas fronte, pēdīgi visa tauta bija viena vienīga viņņojoša jūļa 1988. g. 18. nov. demonstrācijā Daugavmalā un Meža parka estrādē. Tam sekoja Baltijas ceļš 1989. g. un barikādes 1990. g. janvāri un Neatkarības deklarācija 1990. g. 4. maijā. Satraucošie notikumi. 1991. g. pučs Maskavā, kur izšķīrās Latvijas liktenis - būt vai nebūt.

Pirmskaļa Latvijas 6 neatkarības gadi vainagojās ar strauju kāpumu visās dzīves nozarēs. To visu mēs gaidījām arī šoreiz, bet cerēto dzīves apstākļu kāpuma vietā piedzīvojām tikai vilšanos, saimnieciskās un garīgās dzīves lejupslīdi.

Vēsturiskos notikumus mēs katrs aplūkojam no savas pārliecības, no sava viedokļa. Mūsu sabiedrība noslāpojusies vairākās, dziļi atšķirīgās nometnēs, katra ar saviem negrozāmiem uzskatiem, ar savu pārliecību un ar savas taisnības vērtējumu. Viena no tām ir visvecākā, arvien dilstošā paaudze, kuļa piedzīvoja Latvijas ziedu laikus no tās pirmajiem patstāvības gadiem, starp tiem vēl nedaudzie Latvijas brīvības ciņa dalībnieki un arī tie, kuļi dienējuši Latvijas armijā, paši auguši un bērņus audzinājuši patriotisma garā.

Otrā paaudze ir šo brīvības cinitāju bērņi un mazbērņi, kuļi krievu iebrukuma laikā bija skolēni, dibināja slepenus pulciņus, izkāra Latvijas karogu, uzturēja sakarus ar meža brāļiem. Šos drošiniekus medija čeka, viņi cieta smagus zaudējumus. Viņi bija tie paši Aleksandra Grīna tēlotie Cēsu rotas skolnieki - kaļavīri.

Skumji rakstīt par trešo paaudzi, tagad visjaunāko, kuļa neko nezin vai arī negrib zināt par Cēsu skolnieku rotas kaļavīriem, par korporāciju Selonija un Tālavija studentu rotas kaļavīriem. Ne tikai negrib zināt, bet pat ci-

nās, lai nebūtu jādien Latvijas armijā - "lai tajā dien kaut vai Somālijas nēģeri, bet ne mēs!" Tā kādreiz kādā mitiņā teicis kāds students, kuŗa organizētājs bēdīgi slavenais Saeimas deputāts Māris Vitols. Pirmskaŗa Latvijā viņu bargi sodītu par šādu musināšanu. Sagrāves process Latvijā, kas sākās ar krievu iebrukumu 1940. g., turpinās vēl šobaltdien un neviens nezina, kad un kādos apstākļos tas beigsies.

Privatizāciju tauta ironiski sauc par "Prihvatizāciju", kas krievu valodā nozīmē "paķert". Latvijas valsts ar to kļūst nabagāka, pretēji pirmskaŗa laikiem, kad tai piederēja lieli uzņēmumi, kā piemēram Vefs, Vagonu rūpnīca, Liepājas KOD (kaŗa ostas darbnīcas), Ķegums ar elektriskiem tikliem un transformātoru apakštacijām. Starp citu, Vefs un KOD būvēja lidmašīnas Latvijas armijai (VEF J-11, 12, 14, 15a, 16, 17, 19 un Kod - 1, 2).

Latvijai toreiz piederēja Sakaru tīkls, tagad to pārņēmuši, protams, par labu kukuli - angļi. Milzīga peļņa aizplūst uz Angliju, jo ikviens maksājam bezkaunīgi augstu abonēšanas maksu. Mūsu Vefu sagrāva tādi lieli rietumu kapitāla tīģeri, kā Samsung un Lattelekom, iepludinot savu produkciju Latvijā. Latvijas lauksaimniecība sagrauta, jo dārgās tehnikas un degvielas dēļ nespējam ražot produkciju, kuŗa atmaksātos. Ievedam gaļu, margarīnu, augļus, ziedus, cukuru, saldumus, limonādi, alkoholu, tajā skaitā pat alu, kaut gan alus darītavu mums papildinām. Ievedam suņus, kaķus un pat zidaiņu barību... Tā aizplūst mūsu dārgā valūta, tautas sviedri...

Lai ievestu savus ražojumus, ārzemju firmas cinās pēc importa atļaujām. Šeit bagātībā zeļ korupcija. Nebūsīm naivi, tādas importa atļaujas amatpersonas par velti, bez personīga labuma, neizsniedz. Domāju, ka nekad neuzzināsim, cik isti lieku kukuli attiecīgai amatpersonai vai personu grupai samaksāja, piemēram, firmas Samsung un Lattelekom par savas elektronikas iepludināšanu visā Latvijā, arī par limonādes iepludināšanu firma Coca-Cola, kaut gan to visu paši varam ražot.

* * *

Greznas, viduslaicīgi izskatīgās pils - savrūpmājas ar caurneredamiem žogiem un metala vārtiem, luksusa automašīnu plūsma Rīgas ielās, greznu veikalu un restorānu ugunis raksturo Rīgu.

Bet ir arī vēl cita Rīga ar ubagiem, ar klaiņojošiem un ubagojošiem bērniem, slepenām dzertuvēm un netiklības perekļiem. Pirmskaŗa Latvijā tā visa nebija. Šādā gaisotnē veidojas visas pārējās Latvijas pilsētas. Teiktais viss ir neapstrīdams - kaila patiesība. Satraucošākais ir strauja dzimstības samazināšanās. Mēs, latvieši, izmirstam...

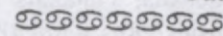
Lauku sēta bija vieta, kur kādreiz kāra šūpuli mūsu valstsvīriem, zinātniekiem, inteliģencei. Cauri gadu simteņiem laukos veidojās mūsu tautas dvēsele, pauzot satīcību un labsirdību sadzīvē, mīlestību pret dzīvo un nedzīvo dabu, tas viss atspoguļojās mūsu tautas gara mantās, kādu citām tautām nav. Satīcība allaž valdīja lauku sētu starpā, kur kaimiņš palīdzēja kaimiņam, bija vienoti priekos un bēdās. Pārpildītie dievnami liecināja, ka esam dievticīga tauta. Visi Latvijas lauki bija vieni lieli Straumēni.

* * *

Paies gadi, gadu desmiti, "Latvijas kokvilnas" lauki zaļos un biškopji iegūs bagātas medus ražas. Latvija pārmežosies un pārpurvosies. Nav redzams, kas šo postu varētu apturēt... Kā atsevišķas saliņas ezerā, būs arī kādas apdzīvotas vietas, kuŗas būs sasniedzamas jāšus, tur latvieši dzīvos pirmatnējos apstākļos. Būs arī kāda lielsaimniecība, kā piemēram, Ģeģeŗa brāļa, kuŗa iekārtota par piešķirtiemi ārzemju aizdevumiem un par ko mēs visi maksājam.

Jau raksta to, ka Latvijai jānodarbojas ar turisma biznesu. Pārmežotās platības izmantos medību saimniecībai, bet iedzīmtos latviešus izmantos kā dzinējspūkus. Tragiski beidzās kādas ārzemniekiem rīkotās medības, kuŗās dzīvību jau zaudēja vietējais iedzīvotājs. Postaŗa pamestās lauku mājās un kolchozu farmās... Pastaŗa arī cilvēku sirdis... □

Hermanis Pakulis,
Jaunpiebalgā, Latvijā

VAI JAUNAIS PRIEKŠNIEKS SPĒS LIKVIDĒT AUTOKRĀTIJU DV VADĪBĀ... UN "LEĻĻU" DELEGĀTU SAPULCES ATGŪS SAVU LĒMĒJSPĒKU?

Ko jaunais, 1997. gads nesis Latvijai un latviešu tautai? Ko ārzemju latvieši var darīt Latvijas valsts un tautas labā? - Šie un tamlīdzīgi jautājumi nodarbina visu to cilvēku prātus, kam tuva un nozīmīga ir savas dzimtenes labklājība un nākotne. Tos intensīvi pārrunā un par tiem lemj arī ārzemju latviešu organizācijas.

Mūs, Daugavas vanagus un vanadzes, vairāk interesē DV organizācijas darbība 1997. gadā. - Vai šī senā Latvijas brīvības cīnītāju organizācija turpmākos gados vēl vairāk iestīgs palīdzības un labdarības labirintos, jebšu atgriezīsies pie saviem pirmatnējiem uzdevumiem un mērķa - cīņas par latviskas, demokrātiskas Latvijas nākotni?

Līdzšinējā DV organizācijas vadība pēdējos 3-4 gados arvien vairāk runājusi un spriedusi par Latvijas trūkumcietēju palīdzības akcijas vērsanu plašumā. Ļoti apsveicams pasākums un darbs, bet vai tā nav pārvērtējusi savas varēšanas? Vai tā nav novērsusies no sava pirmatnējā mērķa? Un vai tā, kaut kopīgi ar citām ārzemju latviešu organizācijām, ir spējīga kaut cik nopietni grozīt Latvijas trūkumcietēju stāvokli? Vai šis pasākums nav tikai illūzorisks sevī apmānīšanas un mēģinājums novērsties no politiskās darbības, kas nozīmētu darboties pret tagadējo, neveiksmīgo valdību un "ordeŗu devējiem" Latvijā?

Ka DV organizācijas lielā palīdzība nav trūkumcietēju stāvokli Latvijā uzlabojusi, bet tas kļuvis vēl sliktāks, to liecina daži statistiskie dati no Latvijas. - Pēc Latvijas statistiskās komitejas Sociālās statistikas departamenta direktora Edmunda Vaska informācijas (Dienas Chronika, 1996. g. okt.) Latvijā 1,5 milj. cilvēkiem ir zemi ienākumi. 600,000 no tiem varot uzskatīt par trūkumcietējiem! Ģimeņēs ar zemiem ienākumiem dzīvo vairāk kā 70% no kopējā bērnu skaita (līdz 15 g. v.). Vairāk kā trešā daļa no šiem bērniem dzīvo trūkumcietēju ģimeņēs! Un, pēc sociālās ekonomijas speciālistu vērtējuma, šajā statistikā nav tuvākā laikā sagaidāmas nekādas pārmaiņas... Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības sociālo lietu eksperte Marianna Bērziņa "Dienai" intervijā izteikusies, ka pēc budžeta ekspertu vērtējuma arī turpmāk "...Tie, kas bija bagāti, kļūs vēl bagātāki; tie, kas bija nabagi, vēl nabagāki..."

Simtiem tūkstošiem trūkumcietējus, sievas, bērnus, pensionārus, bezdarbniekus utt. nekāda DV vai citu ārzemju latviešu organizāciju visdāsnākā palīdzība nespēs gadiem ilgi noturēt uz kājām. Simtiem trūkumcietēji, nonākot bezizejas stāvoklī, izdarījuši pašnāvības, citi spiesti meklēt kādu maizes garozu mēslu tvertnēs, daži izmisumā cenšas turēties pie dzīvības ubagojot...

"Apneru" raŗa nabadzīgo brīvības cīnītāju ģimeņem

Par pateicības vēstulēm, kas parādās laikrakstos vai DV CV darbības ziņojumiem pārmēriģi priecāties būtu nepareizi. Dabīgi, ka izmeklētie nelielā "laimesta" saņēmeģi pēc pāris nedēļām, vai mēneŗa, iestīgs atpakaļ tani pašā nabadzības purvā, kur tie miņājuŗies vairākus gadus. Palīdzības plāksnē iepriecina NDV priekŗnieka Rolanda

Kovtuņenko vēstule gadmijās, kurā tas, starp citu, piemin, kas viss paveikts aizjūras (ASV) dāsnās vanadzēs K. Vaisvilas NDV dāvinātajā 64 hektāru lielajā lauku saimniecībā "Apneros"... Tur allaž pagalma mastā plivojot Latvijas karogs. Tur apstrādāti tūrumi, iesēti rudzi. Tur sagatavota zeme pavasara sējai un kartupeļu stādīšanai. Tur paprāvājā mežā vasarā sazāģētas malkas grēdas, ko tagad ziemā vedis uz pilsētu un izdalījis invalīdiem un trūcīgām leģionāru ģimenēm, kas dzīvo aukstumā... Tur plānoti un pa daļai uzsākti pussagruvušo saimniecības ēku remonts. Tas prasis daudz darba, bet arī jaunus līdzekļus ziedojumu veidā. NDV ir pateicīga līdzšinējiem ziedotājiem - Kanadas DV nodaļām un atsevišķiem dāsniem ziedotājiem. Tāpat palīdzīgu roku snieguši ASV un Austrālijas vanagi un vanadzēs. Edmontonas (Kanadā) Latviešu biedrība "Imanta" atpirkusi "Apneriem" nogrieztu un atsavināto 8,4 ha lielu zemes gabalu un uzdāvinājusi to jaunajiem saimniekiem: Kaut "Apneru" pārvēršanai par priekšzīmīgu un plašu saimniecību vēl daudz darba un izdevumu priekšā, tās atbalstītāji var būt apmierināti. Viņu palīdzība ieguldīta pareizā vietā. Tā nes un nesis augļus - bagātīgu ražu, ar ko reāli palīdzēsīm trūkcūmciētējiem un arī Latvijas lauku atjaunošanai... Latvijas laukos dikā stāv daudz zemes un saimniecību, kuŗu īpašnieki nav ieinteresēti to jaunūzbūvē. Šie zemes gabali gaida pircējus un Latvijas DV apvienības un nodaļas ar prieku pieņemtū zemi kā Dieva dāvanu.

R. K. pastāsta arī, ka "Apneru" tālākos plānos esot to skaistā apvidū uzcelt vairākas nelielas ģimeņu mājas, kuŗas izdevīgi varētu irēt vai pirkt aizjūras latvieši, kas nodomājuši pārcelties uz dzīvi Latvijā. Iepriecina arī NDV priekšnieka ziņa, ka "Vanadzēnu" vienību skaits ar katru dienu pieaug. Tur veidojās latviešu jaunā paaudze, kuŗai labu priekšzīmi darba, godīguma un dzimtenes mīlestībā sniedz asiņainās cīņās rūdīti leģionāri un citi Latvijas brīvības cīnītāji...

Atgriežoties pie Latvijas trūkcūmciētējiem un palīdzības akcijām to glābšanai, ar nožēlošanu jāpievienojās Latvijas sociālā stāvokļa ekspertu atzinumam, ka stāvoklis šajā plāksnē nav kļuvis labāks, drīzāk sliktāks. Starplaikā gan skaidrs kļuvis tas, ka nabadzību Latvijā var novērst tikai kārtīga un taisnīga valsts vara. Un tādas Latvijā nav. Līdzšinējā DV organizācijas vadība šajā sapīgajā jautājumā nav darijusi nekā. Ar DV priekšnieka bēdīgi slavēno deklarāciju: "...Nav svarīgi, kas cilvēks ir bijis, svarīgi ir, ko viņš tagad dara!" DV organizācijas veidošanās Latvijā tika sašķelta un DV CV vēl joprojām, pretēji daudzām Zemes saimju Delegātu sapulču rezolūcijām, jāuc un šķeļ Latvijas Daugavas vanagu sadarbību un atbalsta katru Latvijas valdību, cik arī sliktā tā būtu!

DV priekšnieka vēlēšanas - pirmais lielais solis DV darba demokratizēšanā

Savu neapmierinātību ar DV organizācijas vadības darbību sevišķi spilgti izrādīja lielāko mītnu zemju - Kanadas, ASV un Austrālijas vanagi un vanadzēs. ASV turpat divas trešdaļas balsu (1195 no 1675) tika nodotas par Varimantu Plūdoni. Kanadā šī attiecība bija vēl uzkrītošāka: no 695 balsim Plūdons saņēma 569! Anglija un Vācija, kur organizācijas biedri visu laiku atradušies J. Frišvalda ietekmē, centās gan grozīt vēlēšņu iznākumus, taču niecīgais biedru skaits to nespēja - Anglija kopā ar Vāciju Frišvalds saņēma ap 1400 balsis, Plūdons ap 350... Tas neizdevās!

DV organizācijas biedru vairākums ir izteicis savu neapmierinātību ar līdzšinējo vadību. Jaunais priekšnieks vēl nav deklarējis savu nostāju un uzdevumus. Taču jau pirms vēlēšanām Varimants Plūdons apsoliņās neiejaukties Latvijas DV apvienību darbā, vai to sadarbībā... Par morālo un

materiālo atbalstu V. Plūdons ir izteicies, ka to saņems visi Latvijas leģionāri un citi brīvības cīnītāji vienlīdzīgi, neraugoties uz to, kādai grupai vai apvienībai tas piederētu. Šis vienlīdzības deklarējums, kā arī neiejaukšanās princips izvērtiesies par labu garantiju abu Latvijas DV apvienību kopīgam darbam un DV prestižam vispār.

Līdzšinējās vadības atbalsts, kā morālais, tā materiālais gāja tikai mazajai LDV apvienībai un tās biedriem. NDV tika ignorēti un pat nomelnoti!

Vienlīdzības un neiejaukšanās principu iedzīvināšana nebūs tik viegla, kā tas var izlikties tekstā uz papīra. Anglijas DV dižvīri, kuŗu pavadā turas arī lielākā daļa no nelielās Vācijas Zemes saimes, skaidri nezināmu iemeslu dēļ ar visiem "ragiem un nagiem" turas pretī Latvijas DV apvienību sadarbības iedzīvināšanai. Viņu vadonis J. Frišvalds ir pat deklarējis, ka apvienošanās varēs "notikt tikai pāri manam liķim!" Tā kā apvienošanās priekšnoteikums ir Latvijas DV apvienību sadarbība un vienotība, tad Anglijas DV runas viru un to palīgiu tiešais un galvenais mērķis bijis sadarbības, līdz ar to visas DV organizācijas saimes sašķelšana. Grūti spriest, kas ir šis nostājas pamats. Bet, liekas, ka lielu lomu spēlē Anglijas turīgo vanagu naudas ieguldījums Latvijā, t. s., "Daugavas Vanagu nama" pirkšanai un dārgajām pārbūvēm Mārstaļu ielā, Rīgā! Pirms pāris gadiem to vēl dzirdēja saucam par DV namu Rīgā, bet pagājušā (1996.) gadā DV organizācijas Rīgas pārstāvniecību izsvieda no tās telpām "Daugavas Vanagu" namā! Tāpat nekas vairs nav dzirdams, ka šajā, no jauna pārbūvētā namā būs kādas telpas Latvijas Daugavas vanagiem un tas kļūs par sastapšanās vietu ārzemju vanagiem ar ciņu brāļiem dzimtenē! DV pārstāvniecība bijusi spiesta pārvākties uz Šmerli, kur to grūti sasniegt palīdzības meklētājiem ne vien no Rīgas centra, bet jo sevišķi no Pārdaugavas un c. Anglijas vanagu runas viru nomierināšanai var teikt, ka, lai cik spēcīga arī kļūtu Latvijas DV organizācija, Anglijas vanagu īpašumus un naudas maisus tā negrib un nevar likumīgi aizskārt!

Autokratiskiem vienlīdzības grāvējiem nav vietas DV organizācijas CV

Sadarbības veicināšanā un vienlīdzības iedzīvināšanā jaunajam priekšniekam būs katrā ziņā nepieciešama lielo mītnu Zemes saimju atbalsts. Drīzumā stāvošās Delegātu sapulcēs jāpārvēl DV CV locekļi. Tagadējie, sevišķi ASV Zemes saimes pārstāvji, Andrejs Spārniņš un Alfrēds Puķīte, neraugoties uz savu zemes saimju delegātu rezolūcijām - "veicināt Latvijas DV apvienību sadarbību" - darijusi gluži pretējo. Atbalstot tikai mazo LDV grupiņu un ignorējot, pat nepieklājīgi nomelnojot lielo NDV apvienību, kuŗu biedru skaits krietni pārsniedzis 5,000 limeni. A. Spārniņš, kas katru gadu pāris reizes "apciemojis" Latviju, atradis laiku piedalīties Preses ballē, apmeklēt LDV apvienības un apdāvināt tās, kā arī dažus LDV pasākumus, bet DV CV priekšnieka pirmajam vietniekam nav atlicis ne brīdis iegriezties kādā NDV nodaļā vai apmeklēt tās valdes locekļus! A. Puķīte savu "žulti" pret NDV iemūžinājis rakstveida apvainojumos! Lai Latvijas DV apvienību sadarbība varētu risināties brīvi, bez traucējumiem no rietumiem, šie divi ASV Zemes valdes locekļi DV CV katrā ziņā pārvēlami. Tad arī DV organizācijas dzīve un darbība ārzemēs varēs kļūt viengabalaināka un mierīgāka. Jaunais priekšnieks un jaunā Centrālā valde varēs ķerties pie nopietna darba, ko līdzšinējā vadība nebija spējīga apmierinoši veikt...

Viens no pirmajiem jaunā DV priekšnieka uzdevumiem 1997. gadā būs līdzšinējās vadības loka DV organizācijas sagrautā prestiža izlabošana un autokrātiskās virskundzības radīto jaunumu likvidēšana. - Pat agrākie aktīvie biedri, kuŗu skaits jau tā ar katru gadu kļūst mazāks,

nelabprāt apmeklē nodaļu vai apvienību biedru sapulces. Jo, tāpat kā Delegātu sapulču rezolūcijas un lēmumus, to ieteikumus DV organizācijas prezidijs un CV ignorēšot! Tā tas jau notiekot gadiem ilgi! Ja apvienības aicinot kādus nopietni domājošus patriotus iestāties DV, tie atmetot ar roku - DV organizācijai neesot ne kārtīgu nacionālu mērķu, ne vienprātības to realizēšanā. Tā sašķēlusies trīs daļās!

Latvijā tie tautieši, kas līdz šim izvairījušies no partijām un organizācijām, atzīdami visas līdzšinējās partijas un nogrūpējumus par "vienā maisā bāžamiem", labprāt iestātos kārtīgā un godīgā organizācijā, bet DV, kas citādi būtu pieņemama, divas grupas nevarot saliedēties vienā, jo trešā ārzemju DV maisoties pa vidu! Vairāki godīgi vecie leģionāri un citi brīvības cīnītāji apgalvo, ka viņi skaidri zīnot, ka sadarbības jautājumi nākot no rietumiem...

Delegātu sapulcēm jāatgūst to noteicēju loma DV organizācijā

Cerēsim, ka jaunajam DV priekšniekam un jaunievēlētiem CV locekļiem izdosies atgriezt organizācijas darbību uz statūtos noteiktā ceļu un atdot Delegātu sapulcēm un apvienībām, un nodaļām viņu tiesības piedalīties DV darbā un ne tikai līdzekļu vākšanā vien! Līdz ar to tiks automātiski novērsta DV CV iejaukšanās Latvijas bij. leģionāru un citu brīvības cīnītāju sadarbībā un vienotās, stipras organizācijas nodibināšanā. Tad arī tā Latvijas tautas daļa, kurai rūp Latvijas labklājība un nākotne, varēs ar mierīgu sirdi iekļauties vienotajā Latvijas DV organizācijā. Latvijas vanagi un vanadzies nav ieinteresētas "bagāto" Anglijas vanagu naudas maisos, tie sagaida no ārzemēm morālisku un ideoloģisku atbalstu. Materiālo palīdzību vecie cīnītāji stāda otrā vietā. Galvenais uzdevums viņiem ir un paliek - nacionālpolitiska vienotība... un cīņa par latvisku Latviju! □

Leo Švarcs,

DV organizācijas un NDV Latvijas apvienības biedrs,

bij. Latviešu leģiona kara ziņotājs.

DR. ULFA JĀŅSONA ATZĪMĒJUMI

"Jau pāris gadus staigāju uz rokām,
Un pasaule tik ačģarna vairs nav."

(Uldis Prancāns)

Talantīgā tētiņa Iljiča II slavenās valdīšanas laikā gudrā partija izstrādāja lielisku plānu globālas hēgemonijas iegūšanai: intensīva bruņošanās Padsavienībā tika kombinēta ar neatlaidīgu "cīņu par mieru" un rietumvalstu atbrūnošanos. "Miera cīņas" organizātorisko darbu veica padomju drošības dienests ar saviem pārbaudītajiem kadriem. Padrepublikās izveidoja "miera aizstāvēšanas komitejas", un Maskavā nodibināja "Pasaules miera padomi", kurā iesaistīja daudzus noderīgus idiotus no kapvalstīm. Padomju izspiedzes organi sevišķi lielu darbu veica ārzemēs, lai tur uzkurinātu cīņu par mieru un radītu pretestību rietumvalstu (sevišķi ASV) aizsardzības pasākumiem. Šai sakarā padomju aģenti un dažādu nokrāsu reālsocisma līdzskrējēji rīkoja plašas demonstrācijas. Uz ārzemēm sūtīja padomju "miera cīnītāju" jeb pākšu delegācijas (bieži vien papildinātas ar mūzikantiem un dziedoņiem), lai tiktos ar ārzemju pākšiem un stiprinātu tos turpmākai cīņai. Tā, piemēram, 1975. g. maijā Stokholmā ieradās Padlatvijas miera aizstāvēšanas komitejas delegācija ar Andri Vējānu priekšgalā, ko pavadīja estrādes dziedoņi un maestro Raimonds Pauls. Padomju vēstniecībā bija sarīkota šo pākšu tikšanās ar Stokholmas tautiešiem, ko, savukārt, pārraudzīja Ivars Janovičs Ņezbers un Koļa Nei-

lands. Jāievēro, ka "miera cīņas" ziedu laikos čekistiskā "Dzimtenes Balss" aicināja arī trimdiniekus aktīvi iekļauties "cēlajā cīņā par mieru". Tas būtu jauns progresīvs solis sakaru attīstībā ar dzimteni. Taču visu šo lielisko plānu astoņdesmito gadu sākumā sagrāva Reigena administrācija, kas modernizēja ASV bruņotos spēkus. Visi lielie pūliņi un ieguldītie līdzekļi bija veltīgi izšķērdēti. Dziļā sašutumā par hēgemonijas sapņa izpostīšanu, Maskavas aģitprops piešķīra prezidentam Reiganam titulu "Launāks par Gitleru". Taču tas bija mazs mierinājums grūtā brīdī. Neatlaidīgais miera cikstonis Iljičs II un viņa uzticamie līdzgaitnieki zaudēja jebkādu interesi par nerentablu "miera cīņu".

x

Taču "patriotisko organu" izveidotās miera aizstāvēšanas komitejas un to līdzekļi (fondi) netika vieglprātīgi likvidēti. Tie varbūt nākotnē tomēr varēja noderēt. Tāpēc 1991. gada jūnijā Latvijas Miera aizstāvēšanas komiteju pārdēvēja par Latvijas Miera kustību, un pasludināja to par LMAK un tās līdzekļu pilntiesīgu mantinieci. Kultkoma mušpapīra ("Tevzemes Avizes") pēdējo redaktoru V. Hermani iecēla par Latvijas Miera kustības prezidentu, bet bijušo LKP CK instruktori B. Šneideri un Andri Vējānu par viceprezidentiem. Latvijas Tieslietu ministrijas Sabiedrisko lietu daļa šo VDK segorganizāciju legalizēja, reģistrējot "Latvijas Miera kustību" 1993. gada 15. februārī kā sabiedrisku organizāciju (nr SO-0047). Šiem "miera kustinātājiem" Rīgā ir birojs (Vecpilsētas ielā 3, korp. 2). Ar ko viņi tur nodarbojas?

Taču tā nav vicnīgā VDK filiāle, kas jaunajos apstākļos saglabājusi savus kadrus un mantu labās cerībās uz gaišāku nākotni. 1958. gadā dibinātā "Latvijas un ārzemju draudzības un kultūrsakaru biedrība", ko savā laikā vadīja brašais organu virsnieks Žanis Žanovics, tagad ir pārtapusi par "Latvijas un ārzemju draudzības biedrību savienību". Tās prezidente ir I. Tomase. Šī čekistiskā savienība gan nav oficiāli reģistrēta Tieslietu ministrijā, bet tai ir birojs turpat, kur "miera kustinātājiem". Latvijā joprojām šie okupantu pakalpiņi var netraucēti rosīties ("staigāt vienā tīksmē"), jo "tiem netrūkst blēņu biedru no viņu pašu šķiedras", kas sēž augstos amatos un stingri skatās, lai Latvijā nenotiktu nekāda norēķināšanās ar pagātni un nekāda morāliska attīrīšanās.

x

1996. gada 27. novembrī "Diena" publicēja TV žurnālistu Ievas Uplejas un Dana Titava interviju ar Uldi Ģērmani. Tā aizņem gandrīz veselu lappusi un saucas "Nekad necsmu ticējis un neticu, ka blēdībai ir nākotne". Par ilgām okupācijas sekām U. Ģērmanis saka, "... tie 50 gadi ir bijuši tik nešķīsti latviešu tautai, ka ir deformējuši cilvēku domāšanu. Pa pieciem gadiem vēl neesam atkopušies."

Intervijas saturs, saprotamu iemeslu dēļ, nav patīcis "vecajiem kadriem" un padomju vecdomātājiem. Lielā steigā avīze "NRA" ("Cīņa" pēctece) bija saukusi palīgā Latvijas goda konsulu Čikāgā Norbertu Klaučēnu (nesajaukt ar Rubika līdzgaitnieku Arnoldu Klaučēnu), lai atspēkotu U. Ģ. apgalvojumus. Goda konsuls ir bijis atsaucīgs un atsūtījis "faksējumu", ko "NRA" iespieda 30. novembrī. N. Klaučēns aizrāda:

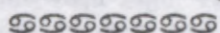
"Es uzsvēru, ka latviešiem nav nekāda deformēta domāšana, tā var attiekties uz tiem, kuri paši mokās ar savām deformācijām, kā, piemēram, Uldis Ģērmanis."

Dr. Ulfs Jāņsons labprāt gribētu, lai goda konsulam būtu taisnība. Nav taču liela nelaime, ja ārzemēs kādam latvietim ir deformēta domāšana. Daudz jaunāk taču, ja tāda domāšana būtu izplatīta Latvijā, kurās intereses aizstāvēt ir goda konsula pienākums.

Bet dzimtenes dzejnieks Pēteris Brūveris ķecerīgi jautā:

"... varbūt mēs vairs neesam latvieši,
bet puslatviski "pidžinoši" sovjetieši?
Labākā gadījumā - latviski runājoši krievi?"
Tomēr, ja trūkumus apzinās, tos var labot. □
1997. g. 25. 1.

Dr. Ulafs Jāpsons

LŪDZ MLB ZIŅOTĀJA LASĪTĀJU DOMAS

Štauvera kungs! Pirms man iet Petera kungam atvainoties, kā to man Jūsu redīgētā izdevumā iesaka Gun-tis Liepiņa kungs, un lūgt no Petera piedošanu, - gribu dzirdēt arī citu Jūsu izdevuma lasītāju viedokli. Lai viņi varētu izvērtēt, kuŗam kuŗš jālūdz piedot, lūdzu nopublicēt šos Petera atzinumus pavisam nesenā pagātnē, bet nevis pirms 40 gadiem, kad es beidzu savus maldus un sāku apzināti darboties pret komunistisko partiju (aizšķērsoju ceļu kolonistu iebraukšanai Latvijā uz pastāvīgu dzīvi, prasīju apgūt latviešu valodu utt.)

Sākšu no 1986. gada, ka Latvijā jau **darbojās** latviešu drošuju patriotu grupa "Helsinki -86", "Vides aizsardzības klubs", **dzima** "LNNK" un "Neformālā Tautas fronte", bet vienlaicīgi pilnā sparā darbojās vēl arī komunistiskā partija un čeka. Kuŗā pusē tad bija Peters, kuŗā Berklavs? Spriediet paši.

* * *

1986. gada 28. martā Petera kungs savā rakstā "Literātūrā un Māksla" izsaka savu sašutumu par kādas Rietumu žurnālistes jautājumu preses konferencē, kuŗā tika slavēts PSKP 27. kongresa darbs. Viņa jautāja, "kāpēc tik maz šajā forumā tika runāts par kultūru?"

Peters rakstā atbild: "Uzreiz jāteic - jautājumā bija ielikta demagoģija." Peters skaidro, ka "no dažu Rietumu aprindu viedokļa izdevīgāki būtu, ja partijas dokumentos tiktu ietvertas izplūdušas frāzes, pāristāvoša aizbildniecība, vulgārsocioloģiski rāmji, lai varētu vainot partiju mākslas un kultūras administrēšanā un instruēšanā. PSKP CK politiskais referāts 27. kongresam, ko lasīja ģenerālsekretārs, ir liedzis banālo sensāciju par padomju kultūras atkarību no komunistu partijas vadošā aparāta kaprizēm. **Šajā dziļi zinātniskajā praksē balstītajā dokumentā tika pasvītrotas galvenās nostadnes literātūras, mākslas un visas kultūras jomā, kas ir būtiska ideoloģijas sastāvdaļa**" (Šeit un turpmāk izcēlumi mani. E. B.). Teikto komentēt nav vajadzības. Skaidri saskatāms Petera viedoklis un arī pretruna. **Tā tad partija deva nostadnes.**

Šis pašas avīzes nākamā numurā - 4. aprīlī Peters raksta: "PSKP 27. kongresa Rezolūcijā, sakarā ar CK politisko referātu teikts: "Norma, kas partijas organizācijām jāievēro darbā ar māksliniecisko inteligenci, ir idejiska principālitate un prasīgums..." "Tie ir vārdi, zem kuŗiem parakstāmie mēs visi, mākslinieciskā inteligence un partijas darbinieki. Neviens cits neuzrakstis ticamākas liecības par sarežģītajiem procesiem, kas ietekmēja tautas izklišanu klaidā,... kāpēc ārzemēs dzīvo ne vien latviskas izcelsmes fašists, bet arī... rakstnieks, kāpēc vēl šodien Zviedrijā runā par, tā saucamajiem, latviešu leģionāriem... no kuŗiem ne viens vien ar pilnām tiesībām dzīvo un strādā Padomju Latvijā." Bet ne viens vien gāja bojā lēģeros Sibīrijā. Negrasos aprakstīt visu Petera darbību.

Ko Peters 1987. g. rakstīja PSKP centrālorgānā "Pravda" un tika pārdrūkāts LKP centrālorgānā "Čiņa"?

"Katru reizi, kad ikdienā virspusē izlaužas nacionālisms vai šovinisms, tas duļķo mūsu valsts pamatprincipus, jo mēs taču esam 15 brīvprātīgi apvienojušos

valstu - sociālistisko republiku - savienība. Federācija, ko sauc par PSRS... gandrīz visas pasaules valstu valdības atzīst arī jebkuŗas savienotās republikas valstiskumu, Latviju ieskaitot. Citu mērķi, protams, sprauž mūsu politiskie oponenti no dažām Rietumu raidstacijām, kuŗu programmas speciāli preparētas padomju klausītājiem... Šo raidstaciju viens no galveniem uzdevumiem ir censties pazemot PSRS pilsoņu nacionālās jūtas, nepārtraukti proponējot domu, ka, lūk, atrasties Padomju Savienībā nozīmējot būt "pievienotam" vai "iekļautam".

... Mūsu valsti tā ir krievu valoda (domāts - starpnacionālās saskarsmes valoda) un par to vispār nebūtu daudz jāspriedelē, ja vien neatrastos cilvēki, kuŗi tiši nevilktu ārā no carisma arsenāla bēdīgi slavēto jēdzienu "rusifikācija".

... Šodien latviešu strēlnieki mums ir atstājuši mantojumā šo zemi - Padomju Latviju. Nu mums tā ir jāveido visu citu padomju republiku kopībā un nevis "iekļautībā" vai "inkorporācijā".

.. Un atrodas neliels skaits cilvēku (Berklavu ieskaitot - E. B.), kas tā vietā, lai cīnītos par sociālisma ideālu papildījumu, par ļeņinskās tradīcijas radošu savienošānu ar mūsdienu ekonomiskās un tikumiskās atveseļošanās procesu, nokļūst šo "labvēļu" (t. i., Rietumu radiobalsu - E. B.) ietekmē.

... Tas atkal nāk prātā, pārdomājot to, kas notika 23. augustā Rīgā pie Brīvības pieminekļa, kad tā pakājē, līdzās ziediem, ko nolika dvēseliski tīra naiva skolniece, nogūla arī politisku spekulantu (vairāku tūkstošu - arī mani E. B.) ziedi. Šo pārdomu noslēgumā man gribas atgādināt kādu svētku dienu mūsu vēsturē un kalendārā, un, proti, 30. decembri. **Tā ir PSRS izveidošanas diena. Pēc manām personiskajām domām mēs to nesvinam ar pietiekamu pacēlumu...**

... **konkrēts ierosinājums: - izsludināt 30. decembri par PSRS Tautu draudzību dienu, padarot to par valsts svētkiem!**

Lūk, kāpēc Peteru slavē Maskavā un interfrontieši, vakardienas un šodienas komunisti Latvijā, kāpēc G. Ulmaņa vadītā ordeņu dome viņam piešķir augstas raudzes "Trīszvaigžņu ordeni".

No Petera kunga domu pūra papildinājumiem 1988. gadā atgādināšu trīs publikācijās teikto.

1988. g. 4. novembrī "Literātūrā un Mākslā" Peters lepnī raksta: "... es uzdrošinos teikt, ka tautas karoga uzvilksana senās Rīgas pils tornī **Lielās Oktobŗa socialistiskās revolūcijas 71. gada dienas priekšvakarā ne tikai apliecina latviešu tautas identitāti, bet arī atgādinātu latviešu strēlnieku nesatricināmo uzticību tam karogam, kas ir visas pasaules strādnieku asiņu svētājā krāsā.**"

Vienpadsmitajā novembrī laikrakstā "Padomju Jaunatne" Peters raksta: "**Mūsu jaunās aktivitātes likumsakarīgi izriet no PSKP XIX Vissavienības konferences un Latvijas Tautas fronte viennozīmīgi un nepārprotami izsaka savu uzticību pārbūvei un to spēku uzvarai XIX konferencē...**"

Šā paša gada 2. decembrī "Literātūrā un Mākslā" Peters rakstīja: "... Bet ja mēs domājam par Latvijas Padomju Socialistiskās Republikas suverēno nākotni, par tautas brīvību un pašnoteikšanos, par visu Latvijas tautu humānu kopdzīvi, tad lai spējam nosargāt savus mūsdienu liderus **valstī, valdībā, partijā, Tautas frontē.**"

Pasekosim tālāk - ko Peters rakstīja 1989. gadā. Astotā janvārī laikrakstā viņš lielās cerībās izsakās: "Pirmo reizi pēc vairākiem gadu desmitiem mēs esam ceļā uz patiesu socialismu, kas varētu šeit, Padomju

Savienībā, attīstīties, ja vien veselīgie spēki gūtu uzvaru." Petera karstākā vēlēšanās piepildījās: LPSR Augstākā padomē, kurā tika ievēlēti vairākus komunisti, Krievijas armijas virsniekus ieskaitot.

Šī paša gada 13. maijā Peters ļoti dedzīgi raksta "Literātūrā un Mākslā": "Visi, kas balsos par I. Ķezbera sāncensiem - apdrošināšanas agentu A. Barkanovu, kaņaviru T. Rakšanu un inženieri konstruktoru E. Repši - balsos pret I. Ķezberu. Tātad pret tādu cilvēku, kas Latvijai ir nepieciešams kā tālredzīgs un ietekmīgs politiķis..." "Tragiskākais ir tas, ka neievēlot I. Ķezberu, mēs paši būsim sevi vājinājuši. Citi tad spriedis - latvieši ir uzticējušies tikai diviem LKP CK sekretāriem - Vitālijam Soboļevam (nesen atsūtītajam no Maskavas - E. B.) un Jānim Vagrim. Man ar to ir par maz."

1989. gada 16. augustā, kad 28. jūlijā LPSR Augstākā padome jau bija pieņēmusi valstiskās suverēnitātes deklarāciju, Petera kungs "Ciņā" raksta: "Ja mēs šajās kritiskajās dienās nebūsim spējīgi aizstāvēt Latvijas komunistisko partiju no trieciena, kādu tā saņēma 1940. gadā un 1959. gadā (mūsu ricība pārkrievošanas mazināšanai, par ko mani padzina no visiem amatiem un izsūtīja uz Krieviju, kur sabiju 8,5 gadus. E. B.), mūsdienu apstākļos tā vairs nebūs tikai latviešu tautas traģēdija. Tā būs pēdējā traģēdija visai Latvijas komunistiskajai partijai, jo kāda gan jēga politiskai partijai, kurā nepiedalās pamatnācija! Bez suverēnas komunistiskās partijas šodien nav iedomājama suverēna Latvija."

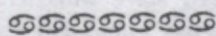
Varētu līdzīgus Petera "domu graudus" stāstīt vēl un vēl. Aprobežojoties ar jau uzrakstīto, vēl tikai atgādināšu vienu teikumu: "...brīnišķīgu runu konferencē (Maskavā - E. B.) teica mūsu republikas delegāts B. Pugo" (LKP CK I sekretārs, pirms tam - VDK priekšnieks.).

Varbūt G. Liepiņa kungs arī tagad vēl teiks, ka Peters visos pieminētajos gadījumos tā runāja, domādams, ka viņu kāds provocē?

Atvadoties no MLB Ziņotāja lasītājiem,

22. 12. 96.

Eduards Berklavs

NEPATĪKAMAS ATMIŅAS

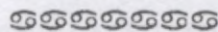
Češnijas kara beigu posmā, kā mēs visi TV to redzējām, tika brutāli nogalināti kādas slimnīcas darbinieki, to skaitā internacionālā Sarkanā Krusta locekļi, kur aizdomas krita uz češniešiem. Tomēr militāro novērotāju spriedumā viss izskatījās pēc politiskas sabotāžas un ēna krita atpakaļ uz Maskavu. Tie, kas lasījuši Red Web, zinās, ka NKVD Latvijā bija uzstādījusi veselu partizāņu sabotieņu organizāciju, kas strādāja līdzīgā garā un nesa smagus zaudējumus 'istajiem partizāņiem'. Latvijas apstākļos, kad valdība un vadošās personas - jo sevišķi militārajā laukā - bija likvidētas, šāda sabotāža padēvās jo viegli. Bet par to ir maz runāts.

Vēl mazāk ir runāts par stāvokli, kad Sarkanā Armija atkāpās no Latvijas pirmo reizi un mūsu armija bija iedalīta Territorālajā Korpusā. Kad Latvijā parādījās pirmās partizāņu un, t. s., pašaizsardzības vienības, tajās varēja ieplūst visi, kam patika. Kaut arī dažviet partizāņi paglāba iedzīvotājus no Sarkanās Armijas vienībām mežos, šur tur parādījās arī disciplīnas iršana, alkohola lietošana, nevēribas sardžu postēpos u. t. t. Cik nu vēl bija palikušies vecākie aizsargu darbinieki, tie tika apietī, ignorēti. Tāpat arī virsnieki. Te tad nu varēja parādīties arī pirmās civilās nekārtības, kas, vispirmām kārtām, sagrāva vienību morāli un novērsa to tiešo militāro darbību. Vēl bēgļu laikos Vācijā veco pretestības kustības darbinieku vidū par to paklusām varēja dzirdēt, - jo sevišķi, kad dažī, t. s.,

bataljoniēši aizbrauca atpakaļ uz Latviju, pārējiem par lielu brīnumu, un citi iekļāvās diezin kur.

Ja nu mēs tagad tiekam mudināti rakstīt atmiņas, tad būtu jāraksta arī par šīm lietām, jo, kad par to rakstīs citi, tad varbūt viņu spalvu vadīs cita roka, roka, kas par šīm lietām - dažiem vēsturniekiem par lielu izbrīnu - nodarbojas tikai ar acīm redzamu propagandu. □

IGS

TAI ZEDELGHĒMĀ

Šodien, kad visa ciņa par jauno Eiropu ir galā, nāk atmiņā toreiz aiz drātīm pavadītais laiciņš. Salīdzinot ar šo dzīvīti, tirā paradīze.

Ne tev bija jāgudro, kur ņemt naudu "morgidzām", ne paikai. Nodokļi? Kas tie tādi? Vēlāk tikai dabūjām dzirdēt, ka karaliskās imperijas darba ļaudis par tiem rūpējās, lai Lielvācijas kara kalpi varētu netraucēti izbaudīt savu pelnīto atpiutu. Toreiz angļu un beļģu zaldātiņi caurām naktīm kvernēja, lai apsargātu kungu atpūtas vietu.

Jā, atceroties tos laikus, labsajūta uzsita tādu mazu vilnīti. Kas toreiz nekaitēja? Vai šodien tev kāds no rīta pienesīs pie gultas saldu porīču ar plūmēm? Protams, nē. No tevis gan sagaida, kā no labi audzināta vira, lai rīta kafiju tava dārgā varētu ieaudīt gultā. Jā, tie laiki, par kuriem var tikai sapņot, ir aiz drojdeviņām zemēm.

Toreiz svaigais gaiss un vērtīgais uzturs vārguļus, sevišķi tos, ko Hitlera jaunās Eiropas armija bija apveltījuse ar vēdersāpēm un citām iekšējām kaitēm, drīz uzcēla uz kājām. Nevienš vairs nesūdžējās par māgas jēlumiem vai dziedzeru dumpjiem. Un kādēļ gan? Labi izgulējies, bez rūpēm atpūties un apkopies, kanaks vadīja savas dzīves mierīgākos brīžus. Šodien, atceroties, tas liekas kā pasakā.

Lai nu viens vēl uzdrīkstas teikt, ka toreiz mēs nebijām pelnījuši šo atpūtu. Muļķoti un āzēti bijām visu kara laiku. Kara kungi savā lielajā centībā izdabāt dižajam Vādonim trieca mūs pa dubļiem un smiltīm, ka putēja vien. Dažs tā aizrāvās, skriedams pēc slavas un goda, ka parāva savus zaldātus taisnā ceļā sev līdz ragaino valstībā. Tāds gan esot kaņavira liktenis, ciņā krist vai uzvarēt. Šādu centību nevarētu piedēvēt visiem kara lielkungiem. Bija arī veči uz goda, kas tad nu darija ko prata, bet ko daudz padarīsi vai saglābsi, ja esi ziepēs līdz kaklam. Cik puikas nenolika karotes, un kas to zin, cik acis neizšāva tumsā. Gāja kā pa ķešu, ceļot jauno Eiropu.. Zēni lādējās un brīda, kad piekusa, pašāva un brīda atkal. Štaba vīri to sauca par frontes taisnošanu. Mums, zēniem, tas viss bija līdz kaklam, bet ko tu dariši. Iejūgts esi, velc, vilciņ, raudādams. Tik tālu tad nu mēs savu jaunās Eiropas vezumu bijām atvilkuši - līdz ZĒDELGHĒMAI.

Dzīvojam savā bezrūpībā. Izbaudījam mieru un plānojām nākotni. Gandrīz katrs trešais papildināja savas zināšanas pavāra vai beķeņa amatos. Ne jau ejot uz virtuvi un svīstot gar katliem, nē, to darija tie, kam nekas labāks nebija ko darīt. Kādiem taču jārupējas par mūsu labklājību. Mēs, kanaki, vienkārši paklausījāmies piedzīvojušu cilvēku domās un padomos. Rokas atpūtinādami, uzrakstījām pa receptei un tā krājām savas zinības nākotnei. Kad kādreiz atkal tiksīm mājās - noderēs. Noteikti jāpamēģina roka šajā veselīgajā amatā.

Arī garīgajā dzīvē par mums rūpi turēja mūsu esošie vai topošie rakstu pratēji un sludinātāji, jeb kā mēs saucām - baumotāji. Tas, ka kanaks nav nekāds meža dzīvnieks, kā to vēlāk dzīves krustceļos daži D. P. nometņu vadoņi mēģināja apgalvot, pierāda vesels rakstu birojs blakus pārvaldes šķūnim, pie lielā pulksteņa. Tur taisīja avīzi, rakstīja žurnālus, pa starpām palaida kādas jaunas ziņas,

kā jau tas tautas avangardam pieklājas. Tautas gara mantu krājējiem bija darba pilnas rokas, jo radās pasaku un teiku stāstītāji, kas gandrīz nemaldīgi prata zilēt mūsu nākotni un vienmēr ar baigi labām beigām. Tas, ka mēs, dzīvi palikušie, pratām vērtīgi sadalīt savu laiku un lieki nenosisit ne minūti, liecina mūsu tejtāris! To spēlējām, tā pa krēslas stundām, gar otrā būra žogu. Tas tik bija tejtāris! Dažs tā aizrāvās spēlē, ka rāpās pāri žogam, lai pretspēlētāju grābtu aiz apkakles, tas kaut ko bija salaidis deli un, lai izlabotu, kārtīgi jāpāskolo.

Bet visiem priekiem pienāk gals, tas man nēmaz nav jāsaaka. Tā arī mums beidzot paziņoja, ka kungus nogādās tur, kur viņiem jābūt. Kas tas bija par uztraukumu. Līdz šim to tikai mūsu pasaku teicēji iedrošinājās minēt, bet tagad - blaukš, kā ar bomi.

Letiņš gan ir pieradis krist uz pakaļkājām, bet tagad tā lieta likās tāda, kā šaubīga. Ej tu saziņi, ko kara kungi atkal sadomājuši. Mūsu rakstu pratēji jau baumoja labu laiku, ka taisiņot jaunu armiju. Jāatbrīvo taču dzimtā puse. Pasaule to tā neatstās, to katrs saprot un tad, lūk, mūsu diena atkal pienāks, vajag būt gataviem. Tēvs gan teica: ar bērniem nestrīdies, bet vai nevar notikt tāpat kā Rīgā, aiz apkakles, frencis mugurā un brīvprātīgi ierindā.

Ar pukstošām sirdīm rāpamies atkal lopu vāgos.

Paliec sveika, daiļā bērzu birze,

Paliec sveika, sapņu baraka!

No Zedelghēmas drātīm bijām izķepurojušies, bet atmiņas par Zedelghēmu vēl ilgi plivinājās ap mums.

Atceros, vienu nakti mūsu šķūni sacēlās briesmīga kņada. Kāds skrēja, kaut kas gāzās, lamājās, laikam, puika bija uzdrāzies virsū krāsnij. Mums, beļģu galā, bija koka šķūņi un krāsnis ar gaļām trubām barakas vidū. Tiem, kam trūba iegāzās gultā, to lietu ņēma nopietni. Tāds dūzoņa noķerams un pārmācams. Pa tumsu gan neko nevarējām redzēt, bet ka kaut kas nopietns notiek, to varējām just. Pēc neilga laiciņa viss atkal kluss un mierīgs. Te tiek atrautas durvis un nometnes šucmans (te man jāpiezīmē, ka šī suga jau no pirmās kara dienas ir kanaka nāvīgi ienaidnieki) iegāzās mūsu šķūni.

"Vai te nav redzēts kāds virs ar maisu?"

Ja arī kāds kautko būtu redzējis, tas neko nevar atcerēties. Nodot savu šķūņa biedru šucmanim ir tas pats, kā politrūkam bučot roku.

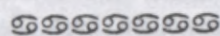
Otrā dienā noskaidrojās, ka zēns bija iemanēvrijs barakā maisu ar beļģu apaļo maizi. Spēle augstākā mērā komplicēta. Maizi jau iepriekšējā dienā sarunājis ar beļģu apsargu. Maiņas līdzeklis - pulkstens. Sargs, protams, tornī maizi līdz nebija ņēmis, tā atradās kautkur viņam zināmā vietā. Zēns klāt, bet maizes nav. Sarunāties lāga nevar. Flāms letiņu mēli vēl nav apguvis, bet kaut kā vienojušies. Letiņš pastāvēs viņa vietā ar flinti, kamēr šis aizskries pēc maizes. Runāts darīts, bet nelaime nenāk brēkdama. Sardzes priekšnieks iet pārlūkot sardzi, kā jau kārtīgā dienestā pienākas. Pienāk pie letiņa torņa, kautko nobļauj, letiņš pavicina roku, lai pierādītu, ka neguļ, viss būtu labi. Šis kāto tālāk, te flāms ar visu maizes maisu ieskrien priekšniekam krūtīs. Letiņš redz, ka nu kaut kas jādara. Citādi trubā i viņš, i flāms, i maize. Šis rāpjas no torņa nost un droši iet abiem klāt. Tūlīt uz vietas tiek noslēgts veikals. Priekšnieks dabūn savu tiesu, flāms savu un letiņš savu. Šie vēl palīdz puikam dabūt maisu cauri žogam, un viss būtu labi. Te atkal nelaime. Mūsu atpūtas vietā Zedelghēmā bija saradusēs jauna kungu kārta - šucmaņi, kas trenkāja zēnus kā un kur vien varēja un prata. Tā arī viens no viņiem, kārtodams savas tekošās darīšanas, pamanija zēnu ar maisu. Sākās varens skrējiens. Mūsu koka šķūņiem durvis katrā galā. To zēns zināja, ka tikai veikli manevrējot iespējams saglābt savu dārgo kravu. Tā arī diviem šķū-

ņiem laimīgi ticis cauri, iespērās mūsu šķūņa krāsnī. Protams, tas maksāja kukuli maizes, bet ar to tā lieta bija nokārtota.

Lūk, šo maratona skrējienu pieminu tādēļ, ka šodien Zedelghēmas manevrēšanas gars nebūtu jānomicina, saglābtu to, kas vēl glābjams mūsu zemē.

Tauta ir nostādīta lielas varēšanas priekš. Kā kamelīlim tai jāizlien caur adatas aci, ja prātis - dzīvos, ja neprātis - dzīvos citi un tāda tauta pie Baltijas jūras bija un izbija. Nekāda varonība vairs nederēs, par vēlu. Vienīgi, ja, veikli manevrējot, spēš apiet "tautas glābēju" radītos slazdus, tad varbūt latvieši vēl noturēsies sedlos. Gribās ticēt, ka tas tā būtu, jo latvietis jau ir kā kaķis, kas vienmēr krit uz kājām. Vai tad gadu simteņiem ilgā pieredze būtu pagaisusi, vismaz mums vēl Zedelghēmā tā bija dzīva. Tautai ir jādzīvo, jo kas tad sacerēs pasakas un teikas nākošām audzēm? □

Memeņu Arvīds

BET SPOŽIE MIRKĻI NEPAZŪD

Olafa Stumbra piemiņas pēcpusdienu Filadelfijas
Brīvo Latvijū biedrībā, 1997. gada 19. janvārī.

Tas bija dzejnieks Olafs Stumbrs, kas kādreiz rakstīja: "...bet spožie mirkļi nepazūd, tie tikai tālāk dodas. Un kur tie satiekas, varbūt, reiz jauna zvaigzne rodas." Ar Olafu kopā pavadīts laiks - citam isāks, citam gaļāks, citam, tiešām, tikai mirklis - vienmēr bija spožs. Arī Olafa piemiņas pēcpusdienu aukstā janvāra dienā it kā apmirdzēja rēns spožums - rāma un silta atmiņu gaisma. Tā nenāca tikai no svecēm, kas mierīgi dega uz galdiņiem biedrības lejaszālītē, kur bija sapulcējušies kādi 30 Olafa pieminētāji. Klausoties atmiņu stāstos par Olafu, viņa dzejas lasījumos, dziesmās ar viņa tekstiem, visiem kopā dziedot viņa mīļākās dziesmas un katram pie sevis atceroties ar viņu kopīgi pavadīto laiku, sirsniņš gaisums atstaroja katrā vaiģā, ievizoties arī pa asarai dažā labā acukaktiņā.

Pēcpusdienas norisi bija sakārtojusi Maija, kas ievadam mudināja atcerēties Draudzīgo aicinājumu, kuŗa ietvaros Olafa pieminēšana notika. Olafa krustmeita Laila atgādināja svarīgākos pieturas punktus viņa personīgajā un radošajā biogrāfijā. Klāt bija vairāki Olafa kādreizējie Beverīnas un Kursas audzēkņi. Iveta un Sandra lasīja Olafa dzeju un nodziedāja vairākas dziesmas ar viņa vārdiem, Mudītes pavadījumā ar sintezatoru. Savu komponēto dziesmu par mēness plāvām, kuŗās Olafam gribējās iet, mazuliet pie kāda pieturoties, pavadīja Andrejs pats. Aktrise Andra bija izvēlējusies savus mīļākos Olafa dzejoļus un nolasiņa tos ar aizkustinošu iejūtību.

Daudzus spožus mirkļus no Olafa padsmītnieka gaitām savā atmiņu stāstījumā atklāja viņa Neištates vidusskolas klases biedrs Modris. Puiši, starp citu, nodarbojušies arī ar rakstura rūdišanu, un Olafs sev ādā uz rokas locītavas ar cigareti iedezzinājis caurumu. Šī "rakstura rēta" palikusi uz mūžu. Zēni interesējušies par islama ticību un nodibinājuši slepenu biedrību, kuŗas ciltstēvs bijis Olafs. Ja ir ciltstēvs, tad jābūt arī ciltsmātei, un tādā godā ticis Vitolds. Internāta telpā bijis ar segām norobežots stūris - "radību" istaba, kuŗā Guntis, Ivars, Laimonis, Modris un Olafs gājuši "šausmināties", tas ir - rakstīt dzeju un lasīt to viens otram priekšā. Neiztrūkušas arī zēniskas ēvergēlības.. Reiz, kad sikākie istabas priekšmeti bijuši izlīdināti ārā pa logu, bet gultas matračī sakrauti istabas vidū, negaidot ienācis audzinātājs. Situāciju izglābis Olafs, kas sēdējis matraču gubas čukurā un mierīgi paskaidrojis, ka zēni, lūk, nojaukuši veco, lai celtu visu no jauna.

Ojāru ļoti labi ieredzējuši kā klases biedri, tā audzinātāji. Viņam pat uzticēts ēdamzāles pārziņa pienākums.

PĀRDOMAS

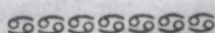
Kaut gan Olafs pats visai izveicīgi pratis sevi aizstāvēt pucisku konfliktu situācijās, divi draugi tomēr uzmetušies viņam par miesas sargiem. Savu rokrakstu Olafs pats dažkārt nav varējis saburtot, tādēļ Verners bijis viņa oficiālais privātsēkretārs.

Tālāk Modris nolasīja arī dažus Olafa dzejoļus un savu veltījumu dzejā Olafa piemiņai. Krustmeita Laila lasīja Ilmāra (Bastjāņa/Krasta) atmiņu fragmentus par Olafu, atgādinot viņa izveicību šaha spēlē un galda tenisā, kā arī viņa aktiera un drāmaturga dotības. Īpašs talants Olafam bija arī kā jauniešu audzinātājam. Nesekojoš formālām pārdagogijas metodēm, viņš tomēr prata atrast jauniesos mācīšanās prieku un rosināja tos rakstīt dzeju un komponēt. Jaunieši, savukārt, Olafu milēja kā reti kādu citu skolotāju.

Piemiņas pēcpusdienā Olafa klātbūtnes sajūtu kāpināja aplūkošanai izliktie foto attēli un viņa balss skaņu lentā, nolasot dzejoli par zirgu, kuŗš brida zirpos gaŗo pupu meklēt. Un arī to par mājām, kuŗā Olafs pretstata lepnos eikalīptus, kas viņam aug pie Kalifornijas mājokļa, ar dzimtenes bērziem, kuŗos "balts lietutiņš sijā". Ja tikai zinātu ceļu uz istajām mājām, kādreiz rakstīja Olafs - "Dievs, es nostaigātu to kājām!"

Kā zināms, zemes ceļus staigāt Olafs beidza 1996. g. 18. martā, Losandželosā. Viņa piemiņas pēcpusdiena Filadelfijā noslēdzās ar vairākām kopīgi nodziedātām dziesmām Vidvuda kokles pavadījumā. Dziedājām par peliti, kas aprauga mūsu zemzemes mūža māju, par bēdu, manu lielu bēdu un par zelta zvaigzni, kas noskanēja, pie Dieviņa uziedama. Varbūt kāda zelta zvaigzne bija radusies arī no šīs pēcpusdienas spožajiem mirklīem, Olafu atceroties, un aiznesa viņam mūsu sveicienus. ☐

Biruta Sūrmane

PAR ŠO UN TO

Parādījušies neapmierinātības raksti par Raimonda Paula koncertēšanu krievu vaoldā (Nu, klavieres jau gan spēlē tikai klavieru valodā). Bet nav jau tik traki. Pauls ir mākslinieks, un vai tad viņam būtu liegts, kas citiem atļauts? Tas ir, pelnīt naudu. Nu, kas par to, ka koncertēts krieviski. Vai kāds kliegtu, ja viņš koncertētu, teiksim, vāciski, angļiski, vai, manuprāt, ķīniski? Svešās zemēs krievu valodā...

Nu, lai tik pucē vaļā!

x

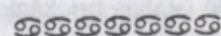
Parādījušies arī mazi uztraucoši rakstiņi, ka it kā taisoties Jelcinam piešķirt Triju Zvaigžņu ordeni. Pag', pag', varbūt viņš to pelnījis arī. Ja viņš nebūtu toreiz uzkāpis uz tā tanka, kas zin, kā būtu, kā vēl nebūtu.

Un beigu beigās - kaimiņu būsana.

x

Ir "uzknābts" Berklavam, ka tas palīdzējis komunistiem pārņemt varu, t. s., Baigajā gadā. Tiesa jau ir, bet vai nu mēs trimdā gluži bez vainām? Kā tas tur bija, kād 1988. gadā tika nodota "šļaga" Kanadā uzaugušajam jauneklim, kad tas uzsāka dziedāt Dievs, svēti Latviju pēc toreiz no okupētās Latvijas atbraukušā deju ansambļa priekšnesuma. Padomāsim, to grēku, dziedāt Latvijas himnu Padomju Latvijas viesu klātbūtnē! Ak, to bailību un iztapšanu! Nu, ko tur, kas bijis, tas tikpat kā nav bijis. ☐

Lauces Jānis

LĪDZSTRĀDNIĒKU IEVĒRĪBAI

Turpmākajos mēnešos lūdzam līdzstrādniekus savus materiālus iesūtīt redakcijai ļoti laikus un rakstot lietot rindas atstarpi. Redakcijas darbs būs ļoti noslogots, tādēļ, ja nepieciešams, zvaniet 514-457-9832 vai sūtiet faksu - 514-457-3496. Sarakstei redakcijai nav laika. Paldies!

Sildidams rokas pie uzpustās liesmas, rakstu vecgada pārdomas.

Ieradies no Rīgas Alūksnē, 10. novembrī, Ilmārs Drullis aicināja iestāties nacionālpatriotiskā Latviešu Tautas Apvienībā "Latvieši Latvijā". Viņš lūdza nacionālistus un nacionālpatriotus ierasties Rīgā 18. novembrī uz Nacionālo sapulci ar šādu programmu: LTA Latviešu Latvijā nodibināšana; Nacionālās Saeimas vēlēšanas.

Tāpēc 18. novembrī aizbraucu uz Rīgu, devos pie S. Neilandes, saņēmu no viņas pienākušo MLB Ziņotāja numurus, uzrakstīju Jums pateicības vēstulīti un to nosūtīšanai sagatavotā aploksnē iedevu Drullim, lai viņš pievieno materiālus par savu LTA Latviešu Latvija un iemet pastkastē. Viņš pasolījās to izdarīt, un, kad bijām parakstījušies iesniegumā Tieslietu ministrijai, lai tā reģistrētu šo organizāciju, noteica mums vēl novembra beigās ierasties Rīgā - telpās, kuŗas viņš atradis, lai iesāktu darbu mūsu jaunizveidotās saeimas komisijās. Viņš vāca no mums naudu šim pasākumam un solījās telefoniski paziņot, kur mums būs jāsanāk. Ar to arī vairs ne telefoniski, ne citādā veidā nekāda ziņa no viņa nav saņemta. Tas, šķiet, divaini. Ja viņš to vēstulīti ir aizsūtījis Jums, lūdzu pagaidām viņa materiālus nublicēt.

MLB Ziņotājā mums paliek raksti, veltīti Jūsu aizgājušās dzīves biedres piemiņai un Jūsu dzeja. Paldies! No pārējām publikācijām it īpaši gribu atzīmēt vēsturnieka Induļa Roņa materiālus. Tos Latvija nublicē. Pateicoties Jums, nu varam lasīt to, kas parādījies MLB Ziņotājā. Mēs ļoti vēlētos, lai I. Ronis sūtītu rakstus Jums arī turpmāk.

Mūsu nacionālajiem spēkiem iepriecinošas pārmaiņas notika novembrī politiski represēto organizācijā. Par Latvijas Politiski Represēto apvienības priekšsēdētāju kļuva Visvaldis Aivars (1927.). Viņš bija Latvijas Tautas frontes kandidāts 6. Saeimas vēlēšanās, bet LTF Saeimā neiekļuva. Arī alūksnieši pārvēlēja sava politiski represēto kluba "Sarma" valdi, un tagad tā priekšsēdētāja ir Grieta Sapale, dzimusi Saulīte. Par piedalīšanos cīņā pret padomju okupantiem viņa stāsta:

"Mācījos Cēsaines ģimnazijā 1940./41. māc. gadā. 1941. g. no skolas sāka pazust skolēni. Vēlāk arestēja arī skolotāju **Īvāni**. Vācu laikā skolā jau bija pagrīdes organizācija. Bija ļoti laba kospirācija, savstarpēji pazīstami bija pa trim cilvēkiem, iemācījamies klusēt. 1944./45. māc. gadā Litenē nodibināja vidusskolu, kur mācījos 12. klasē. Slepūs gājām kopt nogalināto latviešu virsnieku kapus. Kādā naktī nozāģēju kopā ar klases biedru **Edgaru Jurjānu** sarkanarmiešu slavas vārtus. Divas meitenes stāvēja katra savā pusē uz lielceļa sardzē. Nogāzām vārtus uz ceļa un vērojām, kā kaŗavīri novāc to paliekas. 15. maijā Pededzes liča ozolā uzvilcām sarkanbaltsarkano karogu. 1945. g. aizbraucu uz Rīgu studēt medicīnu. Rīgā mums bija nacionāls literārs pulciņš. Ziemā atbalstījām nacionālos partizānus Kurzemē. Grupai nosaucām "Nacionālā latviete". Tajā bija Litenes vidusskolas absolvente, agrāk mācījusies Balvos, Austrā **Vanaga**, vienīgā, kuŗa netika tiesāta, ne arī pēc mūsu liecībām ierakstīta tiesas protokolos. Austras brālēns bija čekas aģents **Jānis Vanags**, viņš arī Kaminskis. Viņš bija iefiltrējies Kurzemes partizānos. Es viņu iepazīstināju ar savu radnieku **Albertu Pupuru**, kuŗš strādāja virsnieku namā (tagadējā Rīgas Latviešu biedrībā) par elektriķi un tur dzīvoja. Mani un onkuli **Albertu** notiesāja uz 25+5 gadiem, pārējos uz 10 g. Vēlāk dzirdēju, ka **Vanags** par mūsu nodošanu saņēmis 50,000 rubļus. Runāja, ka šis pats **Vanags** organizēja partizānu

trupu satikšanos Rigā (apm., 14-15 cilvēki ieradušies un arestēti; viens nokavējis, redzējis ielenkumu). Centrālcietumā bija vieninieku kamerā kopā ar Ēriku **Launīti** no Kurzemes partizānu grupas (Skat. grām. "Via dolorosa", I sēj. 454. lpp.). Taišetā tikos ar Loniju **Kurpnieci** un Ainu **Lāci** no Valkas apr. Bejas pagasta. Buhta-Vaņinā tikos ar skolotājas **Īvānes** krustmeitu Lidiju **Cepurīti**, tiesātu kā partizānu atbalstītāju Madonas rajonā. Kolimā (Magadanā) sarakstījamies ar partizānu vadītāju Evaldu **Pakulu**, segvārds "Šerifs". Magadanā bija arī bijusi operdziedātāja Vilma **Briede**, kuŗa notiesāta par draudzību ar Latviešu leģiona virsnieku, aizgājušu mežā. Magadanā bija arī **Trocka** meita Irēna, kuŗu gribēja nošaut, inscenējot bēgšanu."

Šo Grietas Sapules stāstījumu pierakstīju, vākdams brīvības cīnītāju atmiņas Politiski represēto Latvijas brīvības cīnītāju apvienības vadītāja Alfrēda **Geidāna** (1912.) Vēstures izpētes darba grupai "Ziemeļatblāzma" publicēšanai, bet šā gada sākumā Geidāns pārcieta insultu, tagad ir nevarīgs, PRLBCA sanāksmes faktiski vada Visvaldis **Aivars**, varam šaubīties, vai savāktos materiālus, kuŗi atrodas pie A. Geidāna, tuvākajā laikā izdosies sakārtot un publicēt. Tāpēc Grietas Sapules atmiņas pārrakstīju Jums, cerēdams, ka tās noderēs MLB Ziņotājam. Grieta un viņas vīrs Roberts Sapulis (1923.), 15. divīzijas leģionārs, strādāja Alūksnē par ārstiem, tagad pensionāri. Grietas Sapules vadībā ir pilnīgi izmainījies represēto kluba "Sarma" darbs. Uz tā sanāksmēm eju ar MLB Ziņotāja numuriem, lasu no tiem un dodu lasīt.

VAKARS

Skan spalga ziema. Sastingst daba sala skāvās.

Riet saule. Violētas ēnas stiepjas pļavās.

Man logā ledus rozes uzzied asins lāsmā.

Slāj gurdi skumjas izgaistošas dienas blāzmā.

Gail ogles pavardā un aicina pie sevis:

Nāc, saņem atpakaļ, ko kādreiz esi devis,

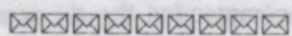
Pie tavām durvīm nekļauvēs neviena roka,

Pie manis glābties tev no vientulības loka.

Jums un visiem MLB Ziņotāja veidotājiem veselību un veiksmi 1997. gadā vēlēdamas,

Arturs Edgars Kubulnieks

- Paldies! - Red.

PAR ATGRIEŠANOS LATVIJĀ

Sniedzu dažas bibeliskas, socioloģiskas un psiholoģiskas atziņas uz S. R. lasītāju vēstulē pacelto jautājumu: "Lūdzu, sakiet, ka tā nav", (Laiks, 1996. g. 30. nov.). Par praktiskajiem iebildumiem **Čikāgas ziņās** Raidoņa kungs jau ir devis gaŗu izklāstu.

Pašnateikšanās un sava griba ir cilvēku lielākā vēlēšanās, bet cilvēces vēsturē tā bieži viņu aizvedusi izmisumā un mežonībā. To māca - un no paštaisnības atgriezties - Jēzus Kristus. Tomēr cilvēki vadās no brīvas gribas un impulsiem.

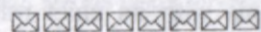
Franču racionalists Rūsovs atzina: "Mēs visi esam brīvi, bet esam ķēdēs saslēgti", jo cilvēki dabā, uzvedībā, uzskatos, rīcībā un darbos ir atkal savtībā (grēka) vadīti, ierobežoti un arī pasaulīgi iespaidoti. Rodas vainas apziņa, mazdūšība, nepilnība un vēlēšanās to aizstāt ar upurēšanos, ar varu; arī ar kaut ko cēlu, ideālu un nezināmu (trimdas ideoloģija par Latviju). Citi to pārvar ar augstprātību, bravūru un viszinību, mēģinot būt Dievam līdzīgi un nepiederīgi nekam.

Dievs pārmaina cilvēkus, viņu likteņus un arī tautas. Personiskie ideāli, labākā gadījumā, palīdz veidot raksturu, dod labu priekšzīmi, iedod nozīmi un cenšanos viņa dzīvē (Izglītības problēma un uzdevums). Šādi apņēmīgi cilvēki ir atgriezušies. Paša un citu ideāli maz iespēj pat iespaidot ģimenes locekļus, nemaz nerunājot par vidi, sabiedrību, vai tautu. Uzspiesti ideāli pārvēršas kultos, vai nelabvēlīgos ismos, kuŗi mums zināmi. Vērtības, no paaudzes uz paaudzi, ir dažādas, un cilvēki tās uzņem atšķirīgi. Tāpēc cilvēku iestādījumos vienmēr pastāvējušas domstarpības un nevienprātība, jo nav bazēta uz Dieva taisnību.

Vienīgi Dieva gars un Viņa taisnība pārmaina cilvēkus. Pie šī svarīgā uzdevuma Latvijā nepielaiž pat latviešu teoloģes! Vai mēs, atbraucēji, būsīm spējīgāki un sekmīgāki? Mācisimies no Babilonijas trimdas. Pēc 50 gadiem atgriezās "mazs kodols" ar citu pieredzi, uzskatiem un zināšanām. Gaŗie gadi, svešums un nedalīšanās kopējā ikdienas pieredzē cilvēku attiecībās neveicina tuvību un uzticēšanos; nemaz nerunājot par lielāku sirsniību, draudzību un mīlestību.

Varbūt augšminētie secinājumi palīdzēs izskaidrot sarežģīto cilvēka būtību un viņa rīcības. Apzināsimies, ka esam paši nepilnīgi Kristus garā, lai dotu un dalītos tēvzemē. "Jo daudz ir aicinātu; bet maz izredzētu" (Mat. 22-14) - lasām Dieva vārdos. Ko tas liecina par cilvēkiem? Vienīgi apziņa ar un par Dievu iedod dzīves jēgu sevi, ar citiem un tautu - Latvijā. Debesu valstībā, nedz Latvijā var katrs ierasties ar savu atslēgu! ☐

**Modris Zandbergs,
Sarnijā, Kanadā**

SVEŠVALODU NODAĻA/OTHER LANGUAGES SECTION

OPENING ADDRESS

of the Ambassador of Latvia to Canada

Dr. Georgs Andrejevs

on the occasion of the 76th anniversary of the
de jure

recognition of the Republic of Latvia
and the evening of Latvian film.

Ottawa, January 26, 1997

Excellencies, Ladies and Gentlemen,

It is a great honour and pleasure to address you here tonight when for the first time in Canada we have come together in commemoration of the *de jure* recognition of Latvia. I gladly transfer to all of you sincere greetings from the President of the Republic of Latvia, Guntis Ulmanis, as well as from the Minister of Foreign Affairs and the Minister of Culture of Latvia.

I would like to start my short opening address by quoting John Heiden and Patrick Salmon, who in 1991 in their book **The Baltic Nations and Europe** are stating the following:

As historians we cannot help being struck by the extraordinary parallels between the present and past predicaments of the Baltic peoples. In 1990, in the ruins of the Soviet empire, they face challenges very similar to those their predecessors faced in 1920 in the ruins of tsarist empire. No understanding of the current situation in the Baltic republics is possible without a knowledge of their history.

And here, Ladies and Gentlemen, are some glimpses of our history.

As many of you may know, the native inhabitants of the three Baltic states - Estonia, Latvia and Lithuania - are

directly descending from the tribes who settled on the Eastern shores of the Baltic sea some 4000 years ago. It means that they have lived in the region far longer than any of the peoples who have ruled over them since middle ages - whether Germans, Swedes, Poles or Russians. Both the Latvians and Lithuanians belong to Indo-European race and their languages (together with the Old Prussian language, which was Germanised centuries ago) - make up the Baltic group of Indo-European languages. These are relic languages as they have preserved original forms of Sanskrit to a much greater extent than any of living Indo-European languages in Europe and Asia.

The Baltic peoples have never expanded beyond their native homelands, but, at the same time, the geographical position of the Baltic lands, at the point where East meets West, has made them the battle ground for a succession of races and states striving for economical, political and religious mastery in the region.

The co-existence of the Baltic peoples with their European neighbours was possible as long as all of them lived at roughly the same economic, social and technological level. By the 12th century at the latest these conditions no longer existed. Both the Scandinavians and Germans to the West and the Slav states to the East were becoming better organised and better armed. These states were also showing an increased interest in the Baltic lands. And so in the 12th century the Teutonic Order subdued the Old Prussians - the most westerly of the Baltic tribes, and absorbed them into German colonial system, further North the Brotherhood of the Sword conquered the Baltic lands and established a Christian military state of Livonia with its chief religious and commercial centre - the city of Riga - our today's capital, founded in 1201. Seven hundred years of foreign rule, political, social and economic domination followed.

During the great Northern war Estonia and Livonia were totally destroyed by the Russian troops, and subsequently incorporated into Russia. Count Boris Scheremetjev, Commander-in-Chief of the Russian army, sent this message to tsar Peter the Great:

... let you know that the Almighty and our Holy Lady have fulfilled your wish. There is nothing left to be destroyed in the enemy's land...

With the Treaty of Nystad of 1721, marking formal absorption of Estonia and Livonia into the Russian Empire, Peter the Great confirmed the privileged position of the Baltic Germans and of the Lutheran church in the Baltic provinces. In this way exactly for two centuries to follow the yoke was even doubled - Latvians became dependent on both Russians and Germans.

Despite the foreign rule and domination, a uniform nation of Latvians began to take shape 'under ice'.

In 1877 famous German anthropologist Rudolf Virchow characterized the process as follows:

We have to admit that in the remote area we are witnessing a quiet, yet unavoidable Latvian victory march. This is one of the most peculiar cases in European ethnology... I must state that in the course of centuries nothing has been Germanised (nor Russified) in the Baltics - just the opposite - the Latvian influence is so strong that Latvians have emerged as a powerful political force in the Baltic provinces of the Eastern Sea...

On the one hand, this first national awakening of the Latvians in the 60s and 70s of the 19th century was a result of the liberalisation policy of the Russian Empire under tsar Alexander II. On the other hand, it can be viewed as a belated Baltic echo of the great European revolution.

The second national awakening came and the dream of an independent Latvia became a reality when the two great and hostile powers on both sides of the Baltics became weakened by wars and revolution.

The First World War, the collapse of the Russian empire, propaganda declarations for self-determination of nations issued by Soviet, American, British and French governments, as well as the attempt of the Western Allies to undermine the German positions in conquered Baltic territories, facilitated the proclamation of independence of Latvia on November 18, 1918 and formation of its national democratic government.

Still, one has to underline, that Latvia and the other Baltic states came into this world as more or less unwanted children. Very soon had the Baltic leaders to find out that the rights of self-determination of nations as pronounced by the President Wilson were not meant to be for the Baltic nations, including Latvia, or for that matter, for any of the nations under British, Russian, French or American domination. They were strictly meant for the destruction of the German, Austro-Hungarian and Turkish Empires. Recognition of the Baltic States were supposed to revert to non-communist Russia. Although the Allies (except the USA) recognised *de facto* the Baltic governments, they were surprisingly slow to grant Latvia and other Baltic states *de jure* recognition. All kinds of arguments were raised against such recognition, against financial, military and diplomatic assistance to them, as well as against their membership in the new-born League of Nations.

Only in 1920 after the withdrawal of all foreign armies from Latvian territory and permanent activities of Latvian diplomats headed by our first minister of foreign affairs Zigfrids Anna Meirovids, the real advent came.

The Riga Peace Treaty signed with Soviet Russia on August 11, 1920, was a critical step. As stated in Article 2 of this treaty,

Russia unreservedly recognises the independence and sovereignty of the Latvian state and voluntarily and forever renounces all sovereign rights over the Latvian people and territory.

The critical days came on January 24-26, 1921 when the Allies met in Paris. France (represented by its Prime and Foreign Minister Aristide Briand) and Italy (represented by Italy's foreign minister - Count Carlo Sforza) supported and recommended the *de jure* recognition of the new Baltic states (at least Latvia and Estonia), already recognised by Soviet Russia and therefore underlining the absence of necessity for the Western allies 'to be more Russian as the Russians are'. It should be noted that British Foreign Secretary Lord Curzon of Kedleston continued to oppose this proposal and that is why the most crucial for us was the decision of Great Britain's Premier Minister D. Lloyd George who unexpectedly spoke in favour of the French and Italian proposal ignoring the negative attitude of his Foreign Office.

Our historical struggle for Latvia's *de jure* recognition was successfully completed and a new era for Latvian statehood began. The last obstacle on our way to the family of the League of Nations was overcome and Latvia was admitted on September 15, 1921. 22 countries hurried to recognise Latvia *de jure* during the same year. Unfortunately we had to wait for another year and for the change of the presidency of the United States to be *de jure* recognised by President Harding on July 24, 1922. Until then in Washington the voice of the tsarist Russia's - country that no longer existed - ambassador Bachmetjev, forcefully stating that the Baltic states have no

historical, cultural and economic background to be recognised as sovereign states, has had more weight than the political realities and the attitude of other countries.

Concerning the following 20 years of independence I would like to quote the former president of the United States Herbert Hoover who after his visit to Latvia wrote in 1938 the following:

The Baltic States in contrast (to the Soviet Union) had a free economy. Their currencies were stable and were accepted all over the world. Their fiscal policies were completely successful; their budgets were all balanced; their industries were thriving; their agriculture was making an astonishing progress. The result was that the standard of living in the Baltic States was about as high as any standard of living in Europe.

What happened later is another, although not quite different story. As you remember, the Soviet Union ignored the 1920 Peace Treaty and one year after the signing of the secret protocol as an amendment of the Molotov-Ribbentrop Pact on August 23, 1939, invaded the Baltic States, occupied and incorporated them for the second time in this century into the 'Russian speaking Empire'. In spite of the non-recognition policy of this incorporation, led by the United States and followed by the absolute majority of the Western countries, the Russia's dominance and importance (even being expelled from the League of Nations for its unprovoked attack on Finland) was once again crucial for our independence. By obeying Stalin's demands neither at Teheran's, Jalta's nor Potsdam's conferences did the Allies restore the unjustifiably taken away sovereignty of the three Baltic member states of the League of Nations. We continued to be occupied for almost half of a century, we lost during the WW2, as well as a result of deportations and exile, almost 1/3 of our nation. Despite of all this we survived.

Only as a result of our third awakening, singing revolution and the collapse of the Soviet Empire, the Baltic States emerged once more as free and independent states. Once more we had to wait for our recognition, provided by Russia - this time the Russian Federation after which more than one hundred countries followed. Once more the US, led by president Bush, were slow to recognise our independence - as President Clinton mentioned in one of his first statements during his visit to Latvia - the United States should have been among the first to renew the diplomatic ties with the Baltic states.

Unfortunately, the Russian Federation which is the juridical successor of the Soviet Union does not recognise some of the Peace Treaties signed by the Soviet Union, including those that were signed with the Baltic States.

Unfortunately, because of the strong objections of the Russian Federation the Baltic States, most probably, will be left outside NATO.

Nevertheless, Ladies and Gentlemen, it is my sincere belief that former president of the United States Herbert Hoover was right concerning us not only in the early thirties, but also today in late 20th century. In his book **An American Epic** he wrote:

Never in history had there been an emancipation of nations to freedom under such appalling difficulties or with such courage and sacrifices as in these little Baltic States. Theirs was a heroic and tragic epic of man striving to be free. And this struggle should be part of the story of freedom for mankind.

*****

At the event The Canadian Film Institute (CFI) screened 2 Latvian films - **The Baltic Way & Human Child**. Both were well received.

The Deputy Prime Minister and the Minister of Culture Hon. Sheila Copps had sent a greeting. Mihails Savisko, representing the Minister of Culture in Latvia also said a few words.

In the audience were representatives from all 16 embassies from NATO, Korea, Japan, China, Columbia, Ukraine and others, 58 persons in all. There were 150 other participants, mainly Latvians from Ottawa region.

After the screening of the films a reception followed. It was a unique evening, first of its kind by the Embassy of Latvia in Ottawa. The presentations were good and the local Latvian community had a chance to enjoy Latvian films and to mix with new friends. □

*****

AIZSAULES CEĻOS

FIRSTA DŽONA LĪVENA PIEMIŅAI

1996. g. 13. decembri, Toronto, aizgāja mūžībā firsts **Džons Līvens** (Fürst Johann von Lieven). Viņš piedzima 1911. g. 10. jūnijā Mežotnes pili. Lielmežotnes muiža tai laikā bija liels lauku īpašums, kas piederēja viņa tēvam, firstam Anatolam Livenam.

1914. g. sākās I pasaules karš, un tā beigu posmā Latvija kļuva patstāvīga valsts. Lielmežotni sadalīja agrārās reformas kārtībā. Kā neatsavināma daļa firstam Anatolam Livenam palika nelielā Mazmežotnes saimniecība un ķieģeļu rūpnīca. Viņš un viņa ģimene turpināja dzīvot Latvijā kā lojāli Latvijas pilsoņi.

Kā Džona Livena laika biedrs, arī piedzimis 1911. gadā, tuvējā Bauskas pilsētā, varu izsekot viņa dzīves gaitām. Jau zēna gados Džons prata latviešu valodu un varēja vieglāki iekļauties latviskajā vidē. Kaŗa klausību viņš pildīja Smagās artilērijas pulkā, kuŗā arī es esmu dienējis. Kādā foto uzņēmumā redzu viņa smaidošo seju citu jauniešaukto kaŗavīru vidū. Pēc kaŗa dienesta viņš labprātīgi pievienojās aizsargu organizācijai un bija rotas komandieris 13. Bauskas aizsargu pulkā.

Viņš iekļāvās arī Latvijas saimnieciskā vidē, vadot mantoto Mazmežotnes saimniecību un ķieģeļu rūpnīcu. Bija arī valdes loceklis akciju sabiedrībā Kieģelnieks. To pārtrauca II pasaules karš un padomju okupācija. Dž. Livenam izdevās nokļūt Zviedrijā, kur 1940. g. sākās viņa trimdas gaitas. Dažus gadus vēlāk viņš devās tālāk uz Kubu, pēc tam uz Bermudu, un beidzot nonāca Kanadā. Tā bija kļuvusi par trimdas mājvietu arī man.

Pēc rosigā darba posma pienāca atpūtas gadi. Likās, ka tos varēsīm draudzīgi pavadīt kopā ilgāku laiku, bet tā tas nebija lemts. 1992. g. Dž. Livenu ķēra trieka. Turpmākajos gados viņš bija gan slimnicās, gan laulātās draudzenes Luisas mājas kopšanā. Bija zaudēta kustības spēja, un 1996. g. 13. decembri viņš slēdza acis uz mūžību.

Par dārgo aizgājēju skaumst viņa atraitne Luisa, meita Ksenija, māsas meita Marina, māsas dēls Pauls un viņa draugi.

Pēdējā gaitā pārpelnošanai viņu izvadīja māc. I. Gaide.
Kārlis Kļaviņš

*****

MĀCĪTĀJS EDGARS LANGE MŪŽA MĀJĀS

Tavs kalps, Kungs, aiziet klusu, daudz gadu redzējis;
Dod viņam svētu dusu, kā Tu to solījis!

Šie dziesminieka vārdi, kuŗus Otavas Miera draudze, piederīgie un draugi pateicībā un mīlestībā dziedāja, pieminot savu ilggadīgo mācītāju **Edgaru Langi**, raksturīgi un patiesi izteica viņa dzīvi un darbu, dziļi aizkustinot klātesošo sirdis. Skumjas klusināja bērnieku balsis, valgās acis teica pateicību, lūdza žēlastību.

Māc. Lange mūža miegā iemīga 1996. g. 17. decembrī, savā mājā; kā vakaros parasti, gulēt ejot, lasīšanai atvērtā grāmata tā arī palikusi atvērta uz galdiņa, lampiņas gaismā neizdzēsta, trauksmes signāla podziņa nenošpiesta. Divas dienas iepriekš, svētdienas vakarā, viņš bija apmeklējis draudzes skolas bērnu Ziemsvētku eglītes sarīkojumu.

Māc. Lange dzimis 1907. g. 28. decembrī, Liepupes pagastā, kur viņa tēvs strādājis turienes muižā par darba vadītāju. Tur viņš arī pavadījis savus agrās bērnības gadus. Muižas dzīve jaunajam zēnam dziļi iespaidusies atmiņā, par ko viņš labprāt vēlāk stāstīja draugu pulciņā. Viņam bija daudz ko stāstīt. Muižas kungu attieksme ar latviešu strādniekiem un lauku ļaudīm un viņiem paklausīgo mācītāju nostāja pret saviem draudzes locekļiem, viņa prātā veidoja viņa mūža mudi: nekad nekļūt kundziskam. Jau agrā jaunībā viņam jāiepazīstas ar zvejnieku darbu un likteni, gan vērojot, ka vētrainās dienās sievas un bērni ar bažām gaida savu apgādnieku atgriežamies krastā, gan pašam piedzīvojot baiļu pilnus brīžus, sēdot laivā, ko svaida draudīgi jūras viļņi. Jau tad viņš izjūt cilvēka bezspēcību un palāvību kādai lielākai varai. Skolas gados viņš ne reti pelnījies smagā darbā, kraujot eksportējamus kokus kuģos, palīdzot zvejniekiem.

Limbažu ģimnaziju beidzot, viņš jau jūt, ka sekos kādam nezināmam aicinājumam studēt teoloģiju, bet netiek arī pamest ķīmiju, kas interesē un labi padevusies klasē un laboratorijā. Bet ja viņš tiešām kļūtu par mācītāju, kundzīgs mācītājs viņš nekad nebūs.

Studijām teoloģijas fakultātē jaunais students nododas ar lielu nopietnību un dziļu interesi. Vasarās jāpiepeļna līdzekļi grāmatām un studijām. Tā paiet tikai daži gadi, kad teoloģijas studijas pabeigtas, obligātais prakses gads paveikts pie mācītāja Lapiņa viņa paša Liepupes draudzē. Vēl gan tikai 26 gadu, bet laiks pienācis meklēt pašam mācītāja vietu. Liktenim iepaticies sūtīt viņu uz draudzi, kur pirms viņa strādājuši tādi mācītāji, par kādiem viņš bija lēmis nekad nekļūt.

Cēsu apriņķa Straupes draudze 1933. g. septembrī Edgaru Langi ievēl par savas draudzes mācītāju. Pāris mēnešu vēlāk, 31. oktobrī, seko viņa ordinācija un draudzes mācītāja gaitas lielā draudzē, vēsturiskajā Straupes pilsbaznīcā. Daudz darba sagaida jauno mācītāju, bet arī daudz nodomu, uzņēmības un enerģijas ir jaunam Latvijas Universitātes teologam.

Ar bijību viņš pārcilā vēsturiskās, vecās, biežās draudzes reģistru grāmatas, kuŗās nav savlaicīgi izdarīti ieraksti. Tās jāsakārto vispirms. To darot, ir laba izdevība iepazīties ar draudzes locekļu un bijušo mācītāju vārdiem. Mācītāja dzīvoklis lielā, vecā draudzes mājā prasās pēc remonta, lai tur varētu pārcelties viņa vecāki, brālis, māsa. Draudzes dāmu komitejai jāklūst rosīgākai, plašākai, lai tā pārstāvētu visus draudzes pagastus. Jāgatavojas vecās baznīcas 675 gadu atcerei, kad jābūt iespējai Straupes draudzes vēstures grāmatiņai, ko mācītājs apsolijs sarakstīt. Nesēn sāktai svētdienas skolai dzīva atsaucība, tā kļuvusi par vienu no lielākām Latvijā. Arī pēc skolas jaunatnei jāturpina augt reliģiskā un nacionālā garā. Viņa ie-rosmē dibinātā jaunatnes pulciņā aug jauni, nacionāli draudzes un citu organizāciju darbinieki.

Māc. Lange mudina vairāk vēribas veltīt mirušo draudzes locekļu mūža māju - kapu uzpošanai. Nu ik vasaru rīko plašas talkas. Abos kapos uzceltas glītas kapliņas. Pēdējos viņa darbības gados draudze ar dāvinājumu ieguva savai vecai baznīcai jaunus, pēc mākslinieka S. Vidberga meta un viņa vadībā gatavotus četrus greznus, krāsainus logu stiklus. Tos gan nepaspēja iestiklot pirms otrās krievu okupācijas. Bet tie tomēr saglabājušies un kopš pāris

gadiem grezno veco baznīcu. Jaunais mācītājs nebija tikai šo rosmju iniciators, viņš pats bija arī darītāju pulciņā un tā sadraudzējās gan ar vecāko, gan jaunāko draudzes paaudzi. Tā bija svētīga kalpošana Dievam un draudzei mīlestībā un pazemībā, kā to bija solījis savā ordinācijas dienā. Uz mūžu Straupes draudze palika māc. Langes iemīļotā draudze. Tāpat viņš - iemīļots un cienīts tās mācītājs.

Ar mācītāja pienākumu uzņemšanos Otavas ev.-lut. Miera draudzē 1952. g., māc. Langem un viņa ģimenei sākas jauns dzīves un darba posms, garš, ne tik viegls, bet beigās sekmīgi un svētīgi 34 gadi. Te viss bija jāsak no jauna, vēl nebija ne baznīcas, ne vienotas draudzes. Visā nelielā Otavas latviešu saime, sekojot divu mācītāju un divu sinožu mudinājumiem, bija sadalījusies divās nedraudzīgās draudzēs. Mācītājs aicināja visus savus ticīgos uz regulāriem dievkalpojumiem ik svētdienas Sv. Pēterļa baznīcā. Sludināja mieru un mīlestību, auga satīcība, auga arī draudze. Tūlī pēc ierašanās Otavā viņš atsāk savu iemīļoto nodarbošanos - jaunatnes audzināšanu, uzņemoties draudzes jaunās skolas vadību un skolotāja pienākumus, ko pilda nepārtraukti 25 gadus. Arī jau 1953. g. viņš sāk izdot draudzes mēnešrakstu "Draudzes Vēstis", ko pa lielāku daļu pats pieraksta, pavairo un izsūta draudzes locekļiem un interesentiem. Šis ir arī labs sazināšanās veids par draudzes dzīvi, reliģiskiem jautājumiem un notikumiem Otavā tiem, kam neizdodas apmeklēt dievkalpojumus baznīcā. Aicinot jauniešu uz pārrunām par reliģiskiem, nacionāliem, literāriem vai citiem jautājumiem, sākumā savā dzīvoklī, vēlāk plašākās telpās, radās jauniešu grupa, no kuŗas izveidojās draudzes jaunatnes pulciņš ar jauniešu pašu vadību.

Pēc pārrunām ar mācītāju un draudzes vadību devīgs latviešu lauksaimnieks draudzei dāvina pusotra akra zemes, kur varētu celt savu baznīcu, brīvdabas baznīcu, lietot par rotāju vai spēļu laukumu. Šis svešās zemes stūrītis, *Sprīdiši*, kļuva par māc. Langes iemīļoto vietīti, kur viņš pavadīja savas vaļas stundas brīvā dabā. Te iekārtoja brīvdabas baznīcu un uzcēla nelielu ēku latviskā stilā. Ne baznīcu.

Ilgi draudze bija iztikusi bez baznīcas. Vecākie draudzes locekļi nu bija tikuši ārā no bēgļu dzīves pietīcības, jaunāki, uzņēmīgāki draudzes locekļi nākuši klāt. Draudze likās spējīga iegādāties savu īpašumu. Tā nopirka 1982. g. ēku, ko varētu pārbūvēt un iekārtot par baznīcu. Domas dalījās, kā to darīt. Mācītājam bija vēl daudz jādomā un jārunā, lai to izbūvētu tādu, kādu to skatām šodien, kur visi mīļi satiekamies un draudzīgi sadarbojamies.

Pēc 34 svētīgiem darba gadiem 1986. g. māc. Lange aiziet pelnītā pensijā. Miera draudze nu ir rosīga, labi organizēta draudze, tai pašai pieder sava baznīca, kur lūgt Dievu, telpas citām vajadzībām. Tas ir liels sasniegums, kur viņa līdzdalība bijusi ļoti liela. Bet pāri visam, lai pateicība par to dvēseles mieru, Dieva svētību un žēlastību, ko māc. Lange mūs mācījis lūgt un kopā ar mums lūdzis šos garos gadus. To esam arī bagātīgi saņēmuši.

Māc. Lange bija arī vācu Mārtaņa draudzes mācītājs no 1965. - 1975. g., iegūdamis cieņu un draugus tai draudzē. Viņš ilgu gadu brauca uz attālo "Sault Ste. Marie" pilsētu noturēt dievkalpojumus turienes latviešu draudzei.

Viņa aiziešana mūžībā un viņa garīgi bagāto un svētīgo dzīvi bēdās un līdzjūtībā pieminējam dievkalpojumā baznīcā 1996. g. 22. decembrī, ko vadīja prāv. Dr. F. T. Kristbergs, piedaloties arī aizgājēja meitai diakonei Laimai Urdzei un diakonam Egonam Jēkabsonam. Izvadišanas ceremonija 23. decembrī bija māc. Māra Ķirsona un draudzes priekšnieka Sigurda Andersona ziņā. Dievkalpojumā piedalījās prāv. Dr. F. T. Kristbergs, prāv. B. Scharfe, māc. G. Scharfs, māc. M. Ķirsons, māc. S. Eglīte, māc.

DZIMTENE PATEICAS

Ar prieku varam ziņot mūsu DV Montrealas nodaļas darba un mērķu atbalstītājiem, ka par aizsūtītiem saiņiem uz dzimteni vēl arvien saņemam pateicības vēstules un cildinājumus mūsu kopējam darbam palīdzības laukā Latvijā. Neskatoties uz mūsu DV nodaļas sarukušo biedru skaitu (tikai vairs ap 90 galviņu), no kuŗiem ļoti maza daļa ir aktīva un tāpat uz pairušo latviešu saimi Montrealā, mūsu, montrealiešu, darbs un panākumi nav mazinājušies. Varētu pat teikt, ka tie ir redzami kāpuši uz augšu. To apliecina ne tikai saņemto pateicības vēstuļu skaits, bet atsaucsmes gan Latvijā, gan arī šeit, Kanadā un ASV.

Šī pateicība vairāk pienākas Jums, čaklajiem ziedotājiem un mūsu mērķu sekmētājiem, jo bez Jūsu atbalsta mēs nekā nebūtu sasnieguši. Tā pati sirds balss un apziņa, kas neļauj mums nolaist rokas dikā un vienaldzībā, redzot un dzirdot par postu mūsu dzimtenē, kur kādreiz pirms gadiem 50 vai mazliet vairāk valdīja pārticība, labklājība, lepnums un izteikta nacionālā apziņa, mājā arī Jūsu visu sirdis. Neļausim tai izdzist, kamēr vien Dievs dos mums spēku kustēties un dzīvot šajā saulē.

Kalnezeru katoļu pamatskolas pārzīne Anna Medne no Lendziem, Rēzeknes apkārtnē, raksta:

"Mīļie, labie cilvēki! Liels paldies par Ziemsvētku dāvanu. Esam saņēmuši 6 pakas. Visas šīs mantas skolai ir ļoti noderīgas. Es gribētu Jūs nedaudz painformēt par savu skolu. Ar šo mācības gadu skola tika pārveidota par Kalnezeru katoļu pamatskolu, un kā Ziemsvētku dāvanu saņēmām Republikas Izglītības un zinātņu ministrijas piekrišanu. Piecdesmit gadus bijām pakliduši bez kristīgās ticības mācības skolā. Esam briduši pa alkohola, vienaldzības un noziedzības purvu, no kuŗa vēl tagad nevaram izkļūt laukā. Mēs nevaram cerēt uz materiālo labumu valsti bez garīgā morālā pamata. Kristīgā ticība ir bijusi mūsu tautas un valsts morāles pamatu pamats. Cilvēki jāved pie kristīgās ticības, tas jādara arī skolai. Katoļu baznīcas mācību apgūst skolā 99% bērnu. Šim nolūkam tiek izmantota 1 stunda mācību nedēļā. Reizi mēnesī vienu stundu vada katoļu baznīcas pārstāvji. Skolā ir iekārtota kapela, kur vienu reizi mēnesī notiek Sv. Mises, rīta lūgšanas un nākotnē notiks arī garīgās mūzikas koncerti. Atsevišķi ir izveidots kristīgās mācības kabinets, kur notiek klašu nodarbības. Ikvienu ēdienreize sākas un beidzas ar pateicības lūgšanu Dievam. Ar konkrētu mērķi tiks organizēti svētkojoņi uz Brīnumdarītājas jaunavas Marijas baznīcu Sarkaņos.

Un tā vienotā veselīgumā apvienojas garīgā un laicīgā dzīve. Tuvākā perspektīvā skola domā, uz izveidotā garīgā pamata, padziļināti mācīt svešvalodas un ievadīt bērnus biznesa pamatos, lai dzīvē ieietu cilvēki, kuŗi ne tikai ieguvuši zināšanas par kristīgo ticību, bet, apguvuši pamatskolas kursu vispārējos priekšmetos, sekmīgi spētu konkurēt darba tirgū un dzīvot saskaņā ar Dieva likumiem. Un tā, šajā sakarībā, mēs meklējam sponsorus, kas varētu mums palīdzēt iegādāties datorus (smadzeņus), jo pagaidām skolai nav neviena. Mēs droši zinām, ka sēkla, ko ne tikai iesēj, bet ar Dieva gādību pašreizējā kopj, izaug par brīnišķīgu stādu, kuŗš savu laiku ziedēs, bet savu dos arī augļus. Laimīgu Jauno gadu Jums visiem. Mīļš paldies par sūtījumu!"

Šī vēstule apliecina ticību rītdienai, gaišredzību un prasmī atšķirt labu no ļauna, graudus no pelavām, un tā arī cenšas mūs pārliecināt, ka puves klātu koku vairs nevar glābt, mums jāsej jauna sēkla, no kuŗas tad izaugtu jauna Latvija, jauna paaudze. Lai to panāktu mums visiem jānāk talkā, viņi vieni paši to nespēs (I. Sk.).

Vija Makrečka no Daugavpils līdzī savai un ģimenes pateicības vēstulei atsūtījusi arī savu 4 meitu fotogrāfiju pie Ziemsvētku eglītes. Viņa raksta: "Labdien, dārgie tautieši no tālās Kanadas. Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu vēl Jums daudz bērnu Makrečku ģimene no Latvijas pilsētas Daugavpils. Jau 3 gadus pēc kārtas mēs saņemam labdarības sūtījumus no Jūsu DV organizācijas, un šoreiz kopā ar zīmīti, lai paziņojam par saiņa saņemšanu. Šā gada jūlijā es nosūtīju Jums vēstuli, bet Jūs, laikam, to nesaņēmt. Mēs vienmēr ļoti priecājamies par Jūsu palīdzību. Liels paldies par Jūsu labajām sirdīm un dvēseles siltumu, jo šie sūtījumi ļoti palīdz mums izdzīvot, tieši šajā grūtajā laikā. Es atrodu pielietojumu katrai manīņai, jo pati protu pāršūt vai arī ko pielabot. Bet ja kas pilnīgi neder, to atdošu kādai citai trūcīgai ģimenei.

Nosūtu Jums manu 4 meitiņu foto kartiņu, tādas nu man izdevās viņas izaudzēt, bet vai spēšu viņas pienācīgi izskolot, to gan nezinu. Vecākā meita Rīta šogad pabeidza vidusskolu, bet tālāk mācīties nav naudas līdzekļu. Darbu viņa arī nevar atrast. Otra meita Inta pavasari beigs vidusskolu un arī, laikam paliks bez nekā. Jaunākās Aija un Evita mācās 4. un 3. klasēs. No bada jau nost nemirstam, bet pateikt, ka dzīvojam labi, es nevaru. Pats smagākais ir tas, ka nav darba un nav arī līdzekļu, lai uzsāktu kādu privātlietu. Vēlreiz sirsnīgi pateicamies par palīdzību. Ar cieņu, Vija Makrečka."

Ļoti atklāta, pieticīga un pateicīga vēstule, kas arī norāda uz latviešu jaunatnes tieksanos pēc augstākās izglītības, bet dzīves apstākļi to liedz. Varbūt, ka kopīgi kāda organizācija vai draudze varētu uzņemt krusttēva vai krustmātes pienākumus, lai palīdzētu paskolot tos, kas pēc izglītības tiecas.

Sociālās palīdzības departamenta bērnu bāreņu aprūpes centra Rīgā direktore Bīrta Miklašēvica raksta: "DV Montrealas nodaļai. Bērnu - bāreņu aprūpes centrs "Rīga" sirsnīgi pateicas par atsūtītiem apaviem mūsu bērnu namam, mūsu bērniem. Mūsu aprūpes centrā dzīvo 180 bērni - bāreņi, un šāds vērtīgs un silts Ziemsvētku sveiciens mums ļoti noderēs. Sveicam visus sūtītājus Ziemsvētkos un vēlām laimīgu un bagātu 1997. gadu." Vēstule rakstīta uz oficiālā bērnu nama "Rīga" papīra.

Daudz bērnu ģimenes māte Silvija Bērziņa no Talsiem raksta: "Ļoti cien. Montrealas DV nodaļas valde! Vispirms, ļoti liels paldies par sainīti, kuŗu saņēmām 5. decembrī. Visi bijām ļoti pārsteigti un priecīgi, nemaz nevaru Jums to aprakstīt. Saņēmām vienu sainīti un 3 pārus bērnu zābacīņus. Tie derēja, katram kaut kas derēja. Viss bija ļoti skaists. Ļoti priecīgi bijām par apaviem, un arī tētim derēja gumijas zābaki. Ļoti liels prieks bija meitenēm par Barbijas lellīti. Varu uzrakstīt, kā Jūs prasāt par lielumiem, tikai nezinu, kā to lai uzrakstu. Mums ir 5 bērniņi. Lielākajai meitai 17 g., otrai 14 g., trešai 13 g., ceturta 8, un piektais mums ir dēliņš ar 5 gadiņiem, un tam jau mums arī visšvakāk ar drēbītēm un apaviem, jo nekas jau no māsiņām viņam nepaliek. Un grūtāk jau arī lielai mātai ar drēbēm. Tā nu esam ļoti pateicīgi par katru drēbīti, ko Jūs mums sūtat."

Piecu bērnu māte Daugavpili - G. Kusiņa raksta:

"... Pacīņu no Jums saņēmām. Liels paldies! Mums ļoti viss noderēja. Sitamies uz zemi, bet saņemt nevar nekā. Par pienu nevar pat kapeiciņu saņemt. Maksā niecīgas kapeikas. Vajaga iegādāties degvielu, lai apstrādātu zemi. Bērniem vajaga uz skolu daudz ko. Velkam galus kopā, bet nekādi nevaram savilkt.. Veikalos viss šausmīgi dārgs, nopirkt nevar nekā. Mācās mums 4 skolēni. Ainārs un Raimonds 4. klasītē, bet Sanita un Ilmārs 1. klasītē. Mājās paliek mazā meita Daiga. Darbu nevar atrast. Tā mēs dzīvojam. Abiem ar vīru veselība nav

no labajām, abi gulējām slimnīcā. Par slimnīcām jāmaksā dārgi. Ilgi nepiegulēsi. Mani moka kuņģa čūla, viram - gastrīts, tagad jau čūka. Vēlreiz Paldies!"

No Rēzeknes Logopēdiskās Internātskolas direktors Jānis Rožukalns raksta: "... Tālie draugi, pateicamies par Jūsu labo sirdi, Jūsu vēlēšanos un ripēm palīdzēt mūsu skolēniem. Še māsās 164 skolēni no visas Latvijas, no Liepājas līdz Valkai. 52 skolēni ir no Rēzeknes pilsētas un rajona. Šogad skolā ir 8 bāreņi un 96 no nepilnām vai sociāli ļoti grūtām ģimenēm..."

Slima meitene Rēzeknē raksta: "... Būtu ļoti pateicīga, ja Jūs rastu iespēju man vēlreiz atsūtīt diagnostikas stripus glikozes līmeņa noteikšanai. Slimoju ar cukura diabētu (cukurslimību). Paldies Jūsu organizācijai, Konstantina kungam personīgi un Staņislavam Opolniekam..."

Daudzbērnu māte Aleksandra Dundure: "... Būtu labi, ja Jūs varētu palīdzēt ar pārtiku un gultas veļu, diviem virtuvi un frotē..."

Līdz ar šo ziņojam, ka esam saņēmuši ap 30 pateicības un lūgumu vēstules pēc palīdzības. Savu palīdzības saiņu sūtīšanu uz dzimteni vēl arvien turpināsim ar organizācijas "Latvijas palīdzības un atbalsta fonda" starpniecību. □

Skrastiņu Indulis

CCCCCCCC

PENSIONĀRU PIRMAIS SAIETS JAUNGADĀ

Čaklo Montrealas pensionāru pirmais saiets šajā gadā notika 16. janvāra pēcpusdienā, Latviešu centrā. Tas bija pulcinājies 75 apmeklētājus. Priekšnieks V. Paegle savā uzrunā vēlēja biedriem veselību un sekmes. Tas, ko atnesa aizvadītais 1996. gads esot jāatstāj pagātnei, ieskaitot bēdas, vilšanās, sāpes un ciešanas. Ko atnesīs Jaunais gads, to mēs nevarot paredzēt. Jācerot, ka tas nesīs saulainas dienas, gaišas domas, priekus un mūža ceļu nogaļu gaišumu.

Svētbrīdi vadīja māc. R. Caune. Ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušo Nataliju Baumanī. V. Paegle lasīja pāris dzejoļus.

Biedrīniece Ilga Strautiņa ziņoja, ka šogad janvārī dzimušo vidū Miervaldis Peize ir sasniedzis 80 mūža gadus. Viņa dzīves ceļa pēdas veikli pārstaigāja meita Laima (angļu valodā), pastāstot par sava tēva gaŗo un auglīgo mūžu, kuŗā bijuši arī sāpju momenti. Jubilārs Latvijas Universitatē studējis agronomzinātnes un Latvijā bija iekārtojies labu un priekšzīmīgu saimniecību. II pasaules karš izjauca daudzus viņa sapņus. Montrealas latviešu saimei M. Peize labi pazīstams kā Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes grāmatvedis un aktīvs draudzes darba atbalstītājs. Bijušā pensionāru saimniece Lilija Rudzāte pasniedza viņam skaistus ziedus, bet tagadējā, Spīdola Zariņa, - torti ar 8 svecītēm (katram gadu desmitam vienu). Viņš tās izdzēsa ar vienu pūtienu. Visus mielasta galda un atspirdzinājumu izdevumus sedza pats jubilārs, kā tas tagad šāda veida pensionāru sanāksmēs iegājies. Viņam veltīja arī kopīgi dziedāto dziesmu "Jau saule riet..."

Vēl bija 7 citi janvārī dzimušie: Helena Homika, Pēteris Rudzāts, Alberts Bērziņš, Erna Ozola, Johanna Verneŗa, Lidija Zaļinkēviča un Imants Frišmanis.

Otrajā daļā režisors Gunārs Vērenieks, kas nesen Latvijā bija pavadījis 2 1/2 mēnešus, lai darbotos ar turienes teātriniekus, pastāstīja par saviem iespaidiem un pieredzējumiem, it sevišķi apskatot teātrinieku-aktieŗu darbu, viņu rūpes un sniegumu. Norādīja, ka Latvijā vispār aktieŗa atalgojums ir zems. Lai varētu izdzīvot, daudziem jāstrādā arī cits darbs, kas, lielākoties, ir pavisam vienkāršs. Daudzi aktieŗi minējuši, ka atalgojums nebrīves laikā bijis lielāks un izdzīvošana labāka. Jaunie pārfrāzējumi un pār-

veidojumi veco autoru darbos, teātri vai operās nav pacēluši izrāžu kvalitāti, bet gan dažkārt rada vienmuļību, kādreizējā mākslas darba notrulināšanu. Neskatoties uz izteikto un redzamo nabadzību, ridzinieki ģērbjoties labi un gaumīgi. Dažkārt liekoties, ka pirmajā vietā esot ārējais izskats un tad tikai galds.

Ja Rīgā redzētais dod pārliecību un prieku par dažādām aktivitātēm un sasniegumiem, pretējais esot jāsaķa par citām pilsētām, sevišķi Liepāju. Apgēŗbi veikalos esot ļoti dārgi. Tur viens puslīdz izskatīgs kamzolis maksā ap Ls 40.-, kamēr tādu pašu šeit varot nopirkt par \$ 15 - 20. Algas aktieŗiem esot ap Ls 60-80 mēnesī

Nākošais pensionāru saiets būs 13. februārī, kur tā dalībnieki saņems šo MLB Ziņotāja numuru. □

Skrastiņu Indulis

JAUNĀ SADARBĪBAS ZĪMĒ

Montrealas Latviešu Organizāciju padomi turpmāk vadīs Bruno Innus.

Pēdējos pāris gados Montrealas Latviešu Organizāciju padomē bija iestājies tāds kā pagurums. Grūti bija pat noturēt vajadzīgās sēdes. Dotajos apstākļos nozīmīga bija š. g. 4. februārī sēde, kuŗā tika izraudzīta jaunā padomes vadība.

Priekšsēŗa pienākumus uzņēmas DV Montrealas nodaļas valdes priekšsēŗis **Bruno Innus**, līdzšinējam - Andrim Spuram noliekot savas pilnvaras. Še jāpiezīmē, ka ev.-lut. Trīsvienības draudzes priekšnieks šo pienākumu pildīja daudzus gadus, neskatoties uz saviem pienākumiem draudzē un darba vietā. Viņam pienāķas liels paldies par paveikto un it sevišķi par to, ka padome ir noturējusies virs ūdens.

Priekšnieķa pirmais vietnieķs būs **Roberts Klaiše** (Montrealas latviešu biedrība), otrs vietnieķs - **Jānis Verners** (jauktā koŗa Atbalss priekšnieķs); sekretāra pienākumus pildīs **Konstantīns Čaks** (DV Montrealas nodaļa); kasieŗa - **Voldemārs Paegle** (Pensionāru apvienība); telefonists - **Andrejs Vītols** (Latviešu Sabiedriskais centrs).

Turpmākā darbā: uzturēt padomes **Stipendiju fondu**, dalībnieķēm nekavējoties jāatvēl lidzeķļi tā vajadzībām, tāpat tām ir jāiemaksā kasieŗim sava dalības maksa, kas par 1997. gadu būs līdzšinējā - \$ 25.- (Lielākā daļa to par 1996. gadu nav maksājušas!).

Valsts svētku sarikoŗuma noorganizēšana. Nolēma priekšnesumu daļā aicināt piedalīties Montrealas jaukto kori Atbalss. bija vairāķi ieteikumi svētku runātājam, par ko tālāķ rūpēsies priekšsēŗis.

Latviešus Lietuvas valsts svētkos pārstāvēs A. Spura, bet Igaunijas - J. Verners.

Atzina, ka izkārtojams arī Baltiešu Federāķijas Montrealas nodaļas darbības jautājums. M. Štauers ierosināja, sakarā ar nāķamgad gaidāmo Montrealas Latviešu Biedrības 50 gadu pastāvēšanu, izdot MLB paspārnē Montrealas latviešu sabiedrības 50 gadu vēsturi. Aicinājumu piedalīties šāda izdevuma veidošanā padome pieņēma vienis prātis, lūdzot katru savu dalībnieķi raudzīties par savu materiālu sagādi. Tie būtu nododami redakķijai šā gada rudenī. Un šis aicinājums attieķas arī uz agrāķiem sabiedriskiem darbinieķiem, kam vēl varētu būt nozīmīgi materiāli vai atmiņas par latviešu gaitām Montrealā ķetrdesmitajos, pieķdesmitajos un seķdesmitajos gados. Nāķiet talkā!

Nāķamā sēde - 1997. g. 25. martā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, 3955 Porvost ielā, Lašinā. □

M. Štauers

PAZIŅOJUMS

Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra valde paziņo, ka

CENTRA BIEDRU PILNSAPULCE

notiks

svētdien, š. g. 23. februārī, plkst. 15:30,
centra telpās, 6955 Provost ielā, Lašīnā.

Dienas kārtība:

1. Sapulces vadības vēlēšanas.
2. Iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Ziņojumi.
4. Dažādi jautājumi.

Aicinām apmeklēt šo sapulci, noklausīties un pieņemt gada darbības pārskatus un izteikt savus ierosinājumus Centra uzlabošanai un darbības aktivizēšanai.

Pēc sapulces biedri varēs uzkvēties pārrunās un baudīt Laimona gatavoto cepeti ar kāpostiem.

Centra valde

PATEICĪBA

Montrealas Latviešu Katoļu draudzes sirsnīgi pateicas mācītājam R. Caunes kundzei par piedalīšanos un garīgās daļas ievada vārdiem mūsu gadskārtējā eglītes vakarā, kas notika š. g. 4. janvārī.

Paldies arī A. McGrath jaunkundzei par šim vakaram piemēroto lasījumu.

A. Gūtmaņa un A. Vītola vadītam korim "Atbalss" sevišķs paldies par skaisto Ziemassvētku dziesmu programmu un abiem diriģentu kungiem par instrumentālo mūzikas priekšnesumu.

Jaunām N. Munča atvasēm Sarai un Emilijai arī paldies par drosmi deklamēt un dziedāt vakara kuplināšanai. Īpaša pateicība nākas Norbertam Munčam par vakara vadīšanu, J. Gasparovičs un V. Munčs kundzēm par abu loteriju izkārtotāšanu un paciņu sagādāšanu svētku vecītiem; Vijai un Robertam Opolnieks par loterijas ložu izpārdošanu; un galvenais - Ziemassvētku vecītiem par jaunatnes iepriecināšanu ar savu klātbūtni un devīgām veltēm.

Vislielākais paldies visiem, kas ar mums priecājās šinī vakarā. Bez Jums tas nebūtu izdevies.

Paldies!

Montrealas Latviešu Katoļu draudze

BIEDRĪBAS GADA SVĒTKOS

Biedrības priekšnieks M. Štauers saņem Triju zvaigžņu ordeni.

MLB 49 gadu atceres sarikojums notika 1. februārī, Latviešu centra sarikojumu zālē. Tas bija iespaidīgs un patīkams, ilgās aizvadītās pagātnes atmiņās ierakstīts, neizdzēšams no mūsu šodienas vēstures. Tas bija pulcinājis 80 atceres dalībniekus, kas savās pārrunās labprāt vēlējas pakavēties pie 49 darbā un panākumos aizvadītiem gadiem.

Šoreiz parastās programmas vietā bija Latvijas vēstnieka Kanadā Dr. Georga Andrejeva referāts par tematu "Kas apdraud Latvijas neatkarību?" Sakarā ar referenta ierobežoto laiku, programmas izkārtojums bija jāmaina - sākumā paredzētās vakariņas bija jāatliek uz vēlāku stundu.

Vakaru atklāja MLB priekšnieks M. Štauers, apsveicot visus šī vakara dalībniekus un viesus, norādot, ka MLB ir jau iegājusi savā 50. darbības gadā.

Vēstnieks Dr. G. Andrejevs, sekojot atjaunotā Latvijas Triju zvaigžņu jaunā kavaliera Mārtiņa Štauvera vēlmei, oficiāli apsveica ordeņa ieguvēju, minot, ka, no Latvijas puses skatoties, viņš to esot godam pelnījis, un pasniedza Valsts prezidenta G. Ulmaņa, Ministru prezidenta A. Šķēles un ordeņa domes sekretāres Blumbergas parakstīto diplomu, kā arī pašu ordeni un tā mazo rozeti, kas nesājama pie uzvalka.

Savā pateicībā Valsts prezidentam G. Ulmanim un Triju zvaigžņu ordeņa domei par šo pagodinājumu M. Štauers pieminēja arī savu mūžībā aizgājušo dzīves biedri Ilgu, bez kuņas viņš savus sabiedriskos pienākumus nebūtu varējis visus šos garos gadus veikt. Formālajā brīdī klāt bija arī M. Štauvera meitas - Ilze un Māra.

Savu referātu Dr. G. Andrejevs iesāka ar grafiska zīmējuma palīdzību, norādot uz trim dažādiem faktoriem, kas saistīti ar Latvijas rītdienu. Kā pirmo pieminēja Latvijas ģeogrāfisko novietojumu - blakus lielam un gribīgam kaimiņam, kas no laika gala mēģinājis visdažādākiem līdzekļiem sev pakļaut ne tikai Latviju vien, bet arī pārējās Baltijas valstis un citus kaimiņus. Šis tieksmes vēl arvien pastāv un nav mazinājušās. To apzinās Rietumu valstis, bet tomēr izvairās no krasas nostājas pret Krievijas interesēm, tās parasti noraidot tikai ar skaistiem vārdiem. Kā otru apstākli vēstnieks minēja apzināto emigrantu iesūtīšanu pēc II pasaules kara ar nolūku genocīda ceļā izskaut latviešos nacionālismu un tautas kopības sajūtu. Šis gājiens guva ļoti redzamus panākumus, kuņu pēdas redzamas un jūtamas vēl šodienas Latvijā. Kā trešo apstākli pieminēja dažādo politisko partiju pieeju likumdošanās, kas dažādos veidos ietekmējot dzīvi, it sevišķi pensionāriem, daudz bērnu ģimcnēm un sociālās aprūpes iestāžu aprūpētiem. Latvijā bagāto skaits augot ātri, bet tikpat ātri pieaug arī nabadzīgo saime. Prieks un sajūsma Latvijas gaišākai nākotnei daudzos pamazām izsīkst. Vietā stājas vienaldzība. Sapnis, kādu sapņoja 1991. gadā, stāvēt pie barikādēm Rīgā, pamazām izplēn. Latvijas pašas iekšējās problēmas, kas savā ziņā ir atbildīgas par tautas nākotni un valsts ekonomisko atdzimšanu, būtu pareizi jāizvērtē, runājot par draudiem Latvijas neatkarībai.

Vēstniekam bija aicinājums mums, ārzemēs dzīvojošiem: katram iesaistīties politiskā dzīvē, informēt un aprakstīt Latvijas apstākļus, tautas prasības un censties atdarīt ausis mūsu patvēruma zemju vadītājiem. Viņš arī saskatīja zināmu nozīmi Latvijas brīvības atgūšanā un krievu armijas izvešanā no mūsu tēvzemes Jeļcina personā. Viņš aprādīja, ka 1991. gadā Latvijai bijusi daudz lielāka iespēja iesaistīties NATO apvienībā, laikā, kad Krievija lielo notikumu secībā atradās apmulsumā, nekā tagad. Tam galvenais iemels esot Rietumu valšņu nevēlēšanās ielaisties asos uzbrukumos un noteiktās prasībās ar mūsu lielo kaimiņu, jo, kaut gan Krievijas šaujāmie varētu būt ierūsējuši, kā to izteicis kāds augstāks Krievijas valdības pārstāvis, tie tomēr vēl derot šaušanai.

Vēstnieka Dr. G. Andrejeva referāts bija objektīvs, pārlicinošs un gaidīts. Tiem, kam Latvijas patreizējais politiskais un sociālais stāvoklis nebija visai skaidrs, nu varēja ar to iepazīties no personas, kas redz skaidrāk un zina vairāk kā parastais ikdienas cilvēks.

Runājot par MLB aizvadītiem 49 darba gadiem, priekšnieks M. Štauers pieminēja jaunāko 5 goda biedru vārdus - māksl. Alisi Kalniņu, Mariju Tūteri, Oskaru Vindedzi, Albertu Krievu un Mārtiņu Ikvildu. Ar klusuma brīdi tika pieminēti mūžībā aizgājušie - māksl. Ludvigs Kalniņš, Richards Tūters, Alida Kraule, Leonīds Jansons, Kārlis Krūmiņš, Janis Hūns, Tālvāldis Kraulis un Jāzeps Začs.

50 gadu pastāvēšanas atcerei tuvojoties, M. Štauers izteica domu, ka būtu jāuzraksta un jāizdod dokumentāra grāmata par šajos gados Montrealā paveikto, par sabiedrības sasniegumiem un tās stāvokli šodien. MLB dzīvē līdz šim nešaubīgi esot uzvarējuši un pastāvējuši, kamēr šaubīgiem neesot bijis pamata šaubities.

"Šodien, kad esam piedzīvojuši Latvijas neatkarības atjaunošanu, mums vajadzīga līdzīga ticība un cerība, kāda bija pirmajiem mūsu biedrības veidotājiem un istenotājiem. Tad pastāvēs valsts un tā liks pastāvēt arī mums, jo tieši mums būs sava loma šīs nākotnes veidošanā un nodrošināšanā," teica MLB priekšnieks, kas šo amatu pilda jau 25 gadus. Viņš arī iepazīstināja klātesošos ar 2 pirmajiem Ziņotāja numuriem. Aicināja padomāt par 50 gadu atceres rīkošanu un mudināja katru uzrakstīt savu dzīves stāstu.

MLB 49 darba gadu atceres sarīkojums bija vienotības simbola piemērs, kurā tika cildināta organizācija - Montrealas Latviešu Biedrība, kuŗas paspārnē dzimušas gandrīz visas mūsu garīgās un laicīgās vienības. Tiem, kuri atceras Forta ielu, Ikvildu un Lazdiņu ģimenes, kas ne tikai dažiem, bet daudziem deva padomus un pat vairāk par tiem - patvērumu iebraucējiem no Eiropas Montrealas lielpilsētā, izpalīdzot ar aizdevumiem grūtību gadījumos, vienmēr šī iela un tās saimnieki paliks mūžīgā atmiņā.

Čaklās MLB dāmas, ņemot talkā arī stiprā dzimuma pārstāvjus, bija sagatavojušas ne tikai bagātīgas vakariņas, bet ļoti gaumīgi ar mazu skuju zariņu, kas atgādina mūžīgu dzīvību, klājušas baltus galdus. Lai Dievs dotu, ka zaļais egles zariņš, simbolisks savā nozīmē, būtu dzīvības uzturētājs vēl ilgu un garu gadu Montrealas latviešu sabiedrībai. Tad, kad mēs visi būsīm atgriezušies mājās - dzimtenē vai smilšu kalniņā, tad tā, varbūt, vairs nebūs vajadzīga. □

Skrastiņu Indulis

IEVĒLĒTA LNAK 17. PADOME

LNAK 17. padomes vēlēšanas notika 1996. gada beigās, no 18. novembra līdz 18. decembrim. Tās vadīja īpaša vēlēšanu komisija Gunša Sukse vadībā. Balsis ir saskaitītas un gala rezultāts ir šāds (sekojošā tabulā iekavās minētais kārtas numurs nozīmē 1993. gada vēlēšanās kandidāta iegūto vietu, bet sekojošais cipars iegūto balsu skaitu; svītriņa [-] nozīmē, ka kandidāts 1993. g. vēlēšanās nekandidēja):

1. Valdis Vāgners	987 (6./1223)
2. Elma Miniāte	956 (4./1420)
3. Alberts Upeslācis	918 (5./1240)
4. Viesturs Zariņš	915 (2./1302)
5. Tāļivaldis Kronbergs	901 (3./1277)
6. Varimants Plūdons	901 (20./982)
7. Arvēds Celms	894 (1./1430)
8. Fricis Kristbergs	875 (-)
9. Nora Pulciņa	858 (9./1094)
10. Sarmite Bulte	834 (14./1017)
11. Pēteris Brauns	831 (15./1013)
12. Mārtiņš Štauers	831 (16./1003)
13. Harijs Jansons	798 (27./927)
14. Aleksandrs Budrēvics	788 (19./984)
15. Inta Purva	783 (11./1046)
16. Ivars Gaide	778 (-)
17. Aija Mazsile-Lagzdiņa	764 (-)
18. Kornēlija Zariņa	758 (39./787)
19. Jānis Bārs	749 (13./1032)
20. Juris Steprāns	746 (28./926)
21. Valdis Liepiņš	741 (10./1048)
22. Edvins Kalviņš	735 (34./854)

23. Jānis Koncis	729 (17./994)
24. Jānis Eichmanis	722 (23./965)
25. Bruno Logins	721 (31./885)
26. Jānis Langins	701 (21./981)
27. Jānis Lūsis	692 (-)
28. Aldis Sukse	692 (-)
29. Klāvs Zichmanis	691 (26./931)
30. Jānis Briedis	689 (25./949)
31. Gunārs Šubiņš	656 (12./1033)
32. Laimons Ozols	652 (35./847)
33. Imants Balodis	625 (-)
34. Roberts Klaiše	609 (47./656)
35. Elmārs Bērziņš	565 (33./859)
36. Māra Valdmāne-Demandt	558 (40./786)
37. Erita Bērziņa	536 (-)
38. Gunta Krūmiņa	508 (-)
39. Bruno Innus	501 (-)
40. Alberts Kalviņš	483 (-)
Kandidātos:	
41. Zigurds Skribis	471 (-)
42. Silvija Vanka	343 (-)
43. Hilda Smeķe	310 (-)

Vēlēšanās piedalījušies 1477 (iepr. 1963) latvieši, kas dzīvo Kanadā, par 24,76 % mazāk (26 %) kā iepriekšējā nobalsojumā. 53 balsu zīmes bija nederīgas (43) - 8 bija atstāti vairāk kā 40 kandidāti, bet 45 vēlētaji nebija nokārtojuši savas dalības maksas (31). Līdz ar to derīgo balsu skaits bija 1424 (1920). Vēlēšanu komisija bija izsūtījusi ap 7000 vēlēšanu aploksnes, no kuŗām 300 atgrieztas atpakaļ adrešu nepilnības vai citu iemeslu dēļ. Tas nozīmē, ka vēlēšanās piedalījušies 22 % no LNAK kartotekā apzinātajiem latviešiem Kanadā. Šis procents varēja būt daudz lielāks un liecina, ka LNAK jākļūst populārākai mūsu sabiedrībā, jo tās darba lauks ir plašs un nozīmīgs.

3/4 ievēlētie padomes locekļi darbojās 16. LNAK padomē, 10 tajā ienāk pilnīgi no jauna (16. padomē - 16). Kalpošanas laiks tiem būs nākamie 4 gadi, kuŗos būs jāpiedalās 4 sesijās, un vairākiem no viņiem būs jāuzņemas padomes uzticētie pienākumi prezidijā, LNAK valdē, nozarēs un citur. Pieaudzis sieviešu padomes locekļu skaits - 8 (7), jo ievēlētas visas kandidātes. Ievēlēti visi DV saraksta 12 kandidāti, kamēr 3 no 31 LNAK saraksta palikuši kandidātos. Var gandrīz droši teikt, ka nākamā gadu laikā viņiem agrāk vai vēlāk būs jāuzņemas pilntiesīga padomes locekļa pienākumi, jo demogrāfiskie notikumi mūsu sabiedrībā to prasis. Kā rāda salīdzinājums ar iepriekšējās padomes vēlēšanu rezultātiem, atkārtoti ievēlēto padomes locekļu popularitāte grozījies dažādās pakāpēs. Praktiski tam tomēr maz nozīmes, jo LNAK darbībā jau svarīgākais ir tas, ko katrs padomes loceklis paveic savā darba jomā. Samazinājies deputātu skaits no citiem latviešu centriem - 9 (12), toties Montrealas dubultojies un sasniedzis 4 (tam vēl nāks klāt Montrealas Latviešu biedrības deleģētais padomes loceklis). Ievēlēto 40 padomes locekļu skaitu vēl papildinās dažādo draudžu un organizāciju deleģētie padomes locekļi, kādu varētu būt ap 25, jo arī šis skaits pamazām slid uz leju, samazinājoties to mūsu vienību skaitam, caur kuŗām savas saistības ar LNAK kārtoti vismaz 40 tās aktīvo dalībnieku.

Līdz ar to LNAK darbs nākamajos 4 gados ir nodrošināts. Tā sekmes būs atkarīgas no tā, cik katrs padomes loceklis būs gatavs ziedot sava laika un darba enerģijas mūsu "parlamentā" uzturēšanai Kanadā.

Vēlēsim darba prieku un sekmes ikvienam no mūsu parlamenta locekļiem. □

DV Montrealas nodaļas plkv. O. Kalpaka un Leģiona dienas atceres sarīkojums notiks 15. martā, plkst. 17:00, Latviešu centrā.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

16. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
16. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
plkst. 14:30, turpat, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **pilnsapulce.**
16. februārī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, Sabiedriskā centra **Sv. Valentīna dancis.**
23. februārī, plkst. 15:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra biedru **pilnsapulce.**

1. martā, plkst. 13:30, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas **gada sapulce.** Ja tad nebūs ieradies kvorums plkst. 14:00 notiks cita sapulce, kas būs pilntiesīga pie jeb kura ieradušos biedru skaita.
2. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
5. martā, plkst. 16:00, Latviešu centrā, Akciju sabiedrības "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
6. martā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentas izrāde.**
plkst. 13:00, turpat, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
9. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
16. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
16. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes valdes amatā **ievešanas dievkalpojums.**
20. martā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latv. pensionāru apvienības **video lentas izrāde.**
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latv. pensionāru apvienības **pilnsapulce.**
23. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, Ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.**
27. martā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Zaļās ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu.**
28. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.**
30. martā, plkst. 07:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Liedienu rīta dievkalpojums ar dievgaldu.**
plkst. 08:15, Sv. Jāņa igauņu baznīcas zālē, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Liedienu brokastis.**

5. aprīlī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības **gadskārtējais Apriņa joks sarīkojums** par labu MLB Ziņotājam. Gatavojaties! Plašāka informācija nākamajā MLB Ziņotāja numurā.
6. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
9. aprīlī, plkst. 11:00-19:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nod. **palīdzības saiņu uz Latviju pieņemšana.**
10. aprīlī, plkst. 11:00-17:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nod. **palīdzības saiņu uz Latviju pieņemšana.**
13. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latv. pensionāru apvienības **gada svētki**

MLB Z 1997 II 1.000 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas no 11.-13. februārim. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 11. februārī. Redakcija

© MLB ZIŅOTĀJA redakcijai tagad ir savs FAKSA numurs - 514-457-3496

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierai A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
INAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1996./7. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda Kopā	\$ _____

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

▪ 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKU PADOME

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe,
Quebec, Canada H9X 2R2

☎ 514-457-9832; fakss 514-457-3496

Piedāvā:

LATVISKAS VIESĪBU SERVJETES

150 servješu paka \$ 25.- + \$ 4.- piemaksa pastam.

2-18 servješu paciņas - \$ 6.- + \$ 2.- piemaksa pastam.

Rotājiet savus godu un svētku galdus ar šīm latviskām servjetēm, veidojiet īpašu gaisotni un sagādājiet pārsteigumu saviem viesiem. Ienākums iet par labu

MŪZIKAS NOMETNES LABVĒĻU FONDAM,

ko arī lūdzam atbalstīt ar ziedojumiem, lai nodrošinātu jauno mūziķu un lektoru piedalīšanos nākamajā (6.) Mūzikas nometnē, kas notiks 1998. gadā, no 8.-18. jūlijam, Ogrē, Latvijā. Daudziem dalībniekiem būs vajadzīgas stipendijas. Lai nometne varētu notikt sekmīgi, līdzekļi tai jāsaģādā jau tagad.

Visi maksājumi adresējami uz augšminēto adresi un čeki rakstāmi uz **Latvian Youth Song and Dance Festival Council** vārda.

Pateicamies par Jūsu uzmanību un līdzšinējo atsaucību. Varam ziņot, ka iepriekšējiem aicinājumiem jau atsaukušies vairāki labvēļi ar ievērojamām summām. **Mūzikas nometnei Latvijā 1998. gadā** līdz šim saņemti US 10.050.-. Paldies! Ceram, ka līdzšinējiem devējiem netrūks sekotāju, jo vajadzība ir liela - vēl vajadzīgi ap US 14.000.-.

PADOME

1997. g. 5. aprīlī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, notiks Montrealas Latviešu Biedrības gadskārtējais **Aprīļa joks sarīkojums** par labu MLB Ziņotājam. Paredzēta jauna programma, par ko varēsīm ziņot nākamajā paziņojumā MLB Ziņotāja **marta** numurā. Gatavojaties un, ja jums ir savas vēlmes, paziņojiet tās MLB valdes locekļiem. Ierakstiet šo notikumu savā kalendārā! Paldies!

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriēte-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonimus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

FEBRUARY 1997 FEVRIER

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué., Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832